

MKR-SAK 30/01: SAMTALERAPPORTEN FRA MILUSA**Saksførehavar:** Joar Haga**Dokumenter:** ".for at verden skal tro" – samtalerapporten fra MILUSA (*tidligere utsendt*)
Utdrag fra protokoll frå Bispemøtet (*vedlagt*)
Utdrag frå protokoll frå Teologisk Nemnd (*vedlagt*)**Bakgrunn og lesehjelp til rapporten:**

Andreas Aarflot tok i 1995 kontakt med Bjørn Øyvind Fjeld i Misjonsforbundet for å sonde om det var mogleg å sette i gang læresamtalar mellom Dnk og Misjonsforbundet. Under eit fellesmøte vart retningslinjene vedtekne. Mellom desse var avklaring av læregrunnlag, ordningar og moglege samarbeidsformer.

Gruppa vart bedt om å sjå på dåpssyn og dåpspraksis, kyrkjeforståing og medlemskapsordningar, evangelisering og misjon, nattverdførståing og nattverdpraksis, samt sosialetisk og diakonalt engasjement.

Det kan synest som om ein vidtfemnande konsens er avdekka. I mange sentrale spørsmål har ein understreka at ein står saman. Dette gjelder t.d. skriftsyn, fleire ekklesiologiske hovedmoment og hovedlinjer i synet på kristen einskap. Samtalane har også opna for større forståing av spørsmål der Dnk og DNM avviker frå kvarandre. Her kan det vere naturleg å peike på dei ulike historiske røtene og problemene rundt minoritet/majoritetkyrkjer.

Under arbeidet vart dåpsspørsmålet utkrystallisert som eit av dei største problema, noko tilrådingane også gjer inntrykk av. For Dnk er DNM sin praksis med gjendåp eit stort problem. Bak denne praksisen ligg det sjølv sagt også ein annan dåpsteologi og antropologi, men særleg alvorleg er det at dåpen til medlemmer i Dnk ofte *de facto* vert underkjent i og med gjendåpshandlinga. At DNM problematiserer at dåp av allereie døypte skal heite "gjendåp" (jf. Pkt. 6.5.2.) er det samme som å seie at Dnk ikkje døyper. Ded å føre inn vedkjenning av trua frå dåpskandidaten som eit kriterium for dåp, vil seie det same som å definere dåp i Dnk som ugyldig

DNM hevder at Dnk ikkje tek ansvaret med dåpsopplæring for dei døypte på alvor. Dette siste vert forsterka gjennom ein meir ålmenn folkekyrkje-kritikk. Sjølv om ikkje teksten seier beint fram at folkekyrkja er ein umogleg ekklesiologisk modell frå DNM sin ståstad, er nok dette ein del av biletet. Ein har frå Dnk si side peika på at Dnk lærer at "det er en forutsetning for dåp av barn at de oppdras i kristen tro", samt at Dnk arbeider med styrking av dåpsopplæringa. Den offentlege utgreiinga "...til et åpent liv i tro og tillit" har vore framheva i samtalen. Kanskje kan ei sterkare oppfylgjing av døypte hjelpe til med å løyse eit vanskeleg økumenisk problem?

Fordømmingane i CA IX er eit problem for seg, då dette vert oppfatta som fordømming av medkristne (2.5). Deltakarane i Dnk har tolka dette som ein presisering av *læra*, samt at gjendøyparane ikkje er identisk med *mennesker* med eit baptistisk dåpssyn i dag. Ein viser her til den politiske rørsla på reformasjonstida. Det kan vere greit å merke seg at DNM fokuserer særleg på om språket er inkluderande eller ekskluderande. Dette tyder ikkje på at ein ofrer teologisk presisjon på grunn av dei kjenslemessige sidene, men at dei erfaringsmessige fylgjene av ordvalget vert vektlagt. Ord som vert karakterisert som "harde" og "ukjærlige" er det difor grunn til å unngå i denne økumeniske samanhengen.

I den økumeniske delen (kap. 2) vert det sagt at "all kirkelig splittelse [må] betraktes som problematisk". Einskapsen vert ikkje knytta til strukturar, men lokalisert som "felleskapet av dem som hører Kristus til", pkt. 2.3. Vranglæra blir identifisert som "utsagn som åpenbart bryter med hva Skriften sier om den treenige Gud, frelsen som gis av nåde ved tro alene og grunnleggende etiske spørsmål."

Den historiske skissa (kap. 3) har eit meir deskriptivt preg sidan begge kyrkjesamfunna har framstilt soga si frå sin eigen synsvinkel. Her får ein vite at medlemskapet i *organisasjonen* DNM ikkje er samanfallande med *trussamfunnet* DNM. Denne dobbeltføringa kjem av at medlemmene i *organisasjonen* blir tekne opp på grunnlag av personleg tru og vedkjenning, les: aktive i kyrkjelyden, og opner for at medlemmer av DNM også kan vere medlemmer i Dnk. Halvparten av alle desse medlemmene er også medlem i Dnk, og alle er over 15 år pga. vedkjenningsplikta. På den andre sida finn ein *Trussamfunnet* DNM. Her kan ein berre ha eitt medlemskap, då dette er utrekningsmåte for tilbakebetaling av kyrkjeskatt frå stat og kommune. Spørsmålet om dobbelt medlemskap vart diverre ikkje handsama i samtalegruppa.

I nattverdsspørsmålet kjenner ein att dei gamle skiljelinjene mellom ein klassisk calvinsk og ein luthersk forståing av Kristi nærvær i elementa. I fellesteksten strekk ein seg til at "Kristus er virkelig tilstede i nattverdsmåltidet" (7.1), og samanfatninga peiker på at det er naudsynt med ytterlegare avklaring om dette nærværet sitt høve til elementa.

Dei største ekklesiologiske vanskaner knytter seg til forståinga av embedet (8.4) Her bør Dnk spørje seg om embedsteologien som ligg til grunn i rapporten representerer Dnk si lære i dette spørsmålet. Eg tenkjer særskilt på at evangelieforkynnensens tenester (fleirtal) blir kvalifisert som "ikke grunnleggende forskjellig fra andre nådegaver". (8.4.1). Her kan ein spørje seg om den offentlege teneste kring Ord og sakrament ikkje berre har same verdi som det ålmenne prestedømmet, men blandar saman desse ved å seie at dei er av samme slaget.

Kapittel 9 er deskriptive skildringar om korleis kyrkjesamfunna forstår eigne liturgiske uttrykk og møtet med den moderne karismatikken.

Konklusjonane peiker på mange konvergerande teologiske punkt, men ser også grenser for eit formalisert samarbeid. Ein vil ikkje tilrå forretting ved eit felles nattverdbord før ei ytterlegare avklaring har skjedd. Men det er dåpsynet som er hovudproblemet; bruk av gjendåp i DNM og Dnk si (mangelfulle) dåpsopplæring "setter foreløpige grenser for samarbeidet". Grappa vil difor ikkje tilrå utveksling av prester/pastorar til permanent teneste. Det heile koker ned til at initiativ vert teke på lokalt nivå for avklaring av dåp- og nattverdsspørsmålet. Samarbeidet på nasjonalt nivå fortsetjer som før gjennom Norges Kristne Råd.

Bispemøtet si handsaming:

- 1) Bispemøtet ser sakramentsspørsmåla, og særleg dåpspraksis i Misjonsforbundet, som dei største hindringane for eit nærare samarbeid.
- 2) Bispemøtet meiner at rapporten gjev ein god framstilling av konvergens og divergens av lærespørsmål innafor dei to kyrkjesamfunna. BM rår til at det vert laga ein kortversjon av rapporten som kan nyttast til studieformål.
- 3) Bispemøtet ynskjer at ei arbeidsgruppe vert nedsatt for å "utmynte det materialet og de konklusjoner rapporten gir".

TN si handsaming:

- 1) TN ber om at MKR orienterer Kyrkjemøtet om rapporten, samt vedtaket MKR kjem til å fatte i saka. Eg ser to årsakar til at ein ikkje bør ta saka opp på Kyrkjemøtet. For det fyrste setter dåpspraksisen til Misjonsforbundet uoverstigeleg grenser for eit formalisert alter- og prekesstolfellesskap. Då vil ein risikere eit avgrensande vedtak i Kyrkjemøtet i høve til Misjonsforbundet, noko som ikkje vil ta seg godt ut. For det andre rår ikkje rapporten til underteikning av ein avtale. Drøftinga på Kyrkjemøtet vil då ikkje ha noko konkret mål, men kun vere ei teologisk drøfting. Samtalerapporten med Baptistane vart heller ikkje gjort til sak på Kyrkjemøtet. Samstundes er det viktig at det vert ein resepsjon av avtalen i Dnk. Difor bør Kyrkjemøtet verta orientert om saka. I tillegg skal ein trykke opp rapporten, slik det er gjort med "Porvoo-avtalen" og "Nådens Fellesskap", til bruk i kyrkjelydar i Dnk og Misjonsforbundet.
- 2) TN ber også om at dei fagteologiske drøftingane på nasjonalt nivå mellom Dnk og Misjonsforbundet tek ein pause. For det fyrste treng Misjonsforbundet tid til å handsame rapporten i sine organ. Sidan dei har ein kongresjonalistisk struktur, er dei nøydde til å søke legitimitet i kyrkjelydane for godkjenning. Grappa frå Misjonsforbundet var svært topptung, med to pastorar og fire lærarar frå Ansgar-skulen i Kristiansand. For det andre kan det sjå ut som om ein ikkje kan kome lenger med dei viktigaste spørsmåla i denne omgangen, sjølv om fleire spørsmål ikkje er tilstrekkeleg avklara. TN nemner særleg nattverd og einskapstematikk, i tillegg til dåpsspørsmålet som område der det er naudsynt med større

utgreiing i neste fase. Frå sekretariatet sit eg med inntrykket av at "dette var nok i denne omgangen" frå medlemmene i samtalegruppa.

- 3) TN meiner at rapporten kan tene som utgangspunkt for studiearbeid på lokalt og regionalt nivå. Ved å oppmuntre til lokalt arbeid med rapporten, kan kyrkjelydar i Dnk som har kontakt med Misjonsforbundet få hjelp til å lokalisere både konvergensar og smertepunkt. I neste omgang kan ein hente inn informasjon om tema som ein meiner er underbelyst og leggje vekt på dette i ein eventuell ny samtalerunde.

Framlegg til vedtak:

- 1) *Mellomkyrkjeleg Råd vil takke Samtalegruppa mellom Misjonsforbundet og Den norske kyrkja for rapporten. Han gjev ein god avklaring på divergens og konvergens i viktige lærespørsmål mellom våre to kyrkjesamfunn.*
- 2) *Rådet ber om at Kyrkjemøtet vert orientert om konklusjonen i rapporten.*
- 3) *Rådet rår til at dei teologiske drøftingane på nasjonalt plan tek ein pause inntil partane ser det tenleg å fortsetje samtalanene.*
- 4) *Rådet ber om at rapporten blir lagt til rette for drøftingar på lokalt og regionalt plan, der pastorar og prestar er hovudmålgruppa.*
- 5) *Rådet gjev sekretariatet fridom til korleis ein skal utforme kontakten mellom dei to kyrkjesamfunna i det vidare arbeidet.*

**«..for at verden
skal tro..»**

**Læresamtaler mellom Den
norske kirke og Det Norske
Misjonsforbund**

INNHALDSFORTEGNELSE

Kap. 1 Innledning	4
Kap. 2 Grunnlaget for kirkens enhet	7
2.1 Vårt felles trosgrunnlag og Kristi kall til enhet	7
2.1.1 Kristologi og trinitetstro	7
2.1.2 Momenter fra NT	7
2.1.3 Kristi kall til enhet og forholdet mellom DNM og Dnk	7
2.2 Kirkens vesen	8
2.3 Enhets, mangfold og splittelse innenfor og mellom våre kirkesamfunn	9
2.4 Etske spørsmål og kirkens enhet	12
2.5 Reformasjonstidens fordømmelser og deres betydning i dag	13
2.6 Sammenfatning	14
Kap. 3 Om læregrunnlag, historie og menighetsstruktur i DNM og DNK	15
3.1 Om læregrunnlag, historie og menighetsstruktur i DNM	15
3.1.1 Læregrunnlag	15
3.1.2 Historie	15
3.1.3 Menighetsstruktur	18
3.1.4 Hvordan DNM er organisert ?	19
3.1.5 Forholdet mellom majoritetskirken Dnk og minoritetskirken DNM	20
3.2 Den norske kirke. Læregrunnlag, historie og ordning	21
3.2.1 Statskirkeordning og læregrunnlag	21
3.2.2 Historie	21
3.2.3 Den norske kirkes ordning	23
Kap. 4 Skriftforståelsen i DNM og Dnk	26
4.1 Vår felles forpliktelse på Skriften	26
4.2 Bekjennelsen og tradisjonens plass i forhold til Skriften	27
4.3 Skriftens sentrum og autoritet	28
4.4 Sammenfatning	28
Kap 5. Menneskesyn og trosforståelse	29
5.1 Mennesket som skapning	29
5.2 Mennesket som synder	29
5.3 Mennesket og troen	31
5.4 Troen og den nye skapning	32
5.5 Sammenfatning	33

Kap. 6 Dåpen	34
6.1 Dåpen som enhetstegn	34
6.2 Dåpens betydning	34
6.3 Dåp og tro	36
6.4 Dåpen og livet i Kristus	38
6.5 Dåpspraksis i Den norske kirke og i Det Norske Misjonsforbund ...	38
6.5.1 Dåp i vann	38
6.5.2 Dåp som engangshandling	39
6.6 Dåp og dåpspraksis som økumenisk utfordring	40
6.7 Sammenfatning	41
Kap. 7 Nattverden	42
7.1 Nattverdens innstiftelse og betydning	42
7.2 Nattverdfeiringen	43
7.3 Sammenfatning	44
Kap. 8 Kirken/Menigheten og dens tjenester	45
8.1 Kirken/ Menighetens karakter og oppgave	45
8.2 Menighetens livsfunksjoner	45
8.3 Kallet til hele Guds folk	46
8.4 Om embeter/tjenester	47
8.4.1 Embeter /Tjenester	47
8.4.2 Tilsynsfunksjoner	48
8.5 Sammenfatning	49
Kap 9. Gudstjeneste /menighetsliv og karismatisk fornyelse.	50
9.1 Gudstjeneste og menighetsliv	50
9.1.1 Gudstjeneste og menighetsliv i Dnk	50
9.1.2 Gudstjeneste og menighetsliv i DNM	52
9.2 Kirkesamfunnenes møte med den karismatiske fornyelse	53
9.2.1 Historisk bakgrunn	53
9.2.2 Dnk's møte med den karismatiske vekkelse	53
9.2.3 DNM's forhold til karismatikk	54
9.3 Sammenfatning	55
Kap. 10 Konklusjoner og anbefalinger	56

Kap.1 Innledning

I løpet av de siste 20 år er det gjennomført en rekke læresamtaler mellom Den norske kirke og andre trossamfunn, blant andre Det Norske Baptistsamfunn, Den Romersk-katolsk kirke og Metodistkirken.

I 1995 tok daværende Oslo-biskop Andreas Aarflot kontakt med daværende misjonsforstander Bjørn Øyvind Fjeld for å sondere mulighetene for læresamtaler mellom Den norske kirke (Dnk) og Det Norske Misjonsforbund (DNM). Som et resultat av disse sonderingene, fremmet administrasjonen i DNM saken til et møte i Forbundsstyret (FS) 24. – 25. november 1995, der det ble fattet følgende vedtak:

FS gir sin tilslutning til at administrasjonen tar kontakt med Den norske kirke med sikte på å etablere samtaler etter de retningslinjer som er skissert i notatet. FS vil oppnevne DNMs representanter når forslag til mandatet for arbeidsgruppen legges frem til godkjenning.

I april 1996 ble det avholdt et fellesmøte mellom representanter for de to kirkesamfunn, der man kom fram til følgende retningslinjer for samtalerne:

1. Samtalegruppen mellom Det Norske Misjonsforbund og Den norske kirke oppnevnes med fem medlemmer og en sekretær fra hvert kirkesamfunn. Lederansvaret deles mellom en representant fra hver side.
2. Gruppen skal avklare likheter og ulikheter mellom Det Norske Misjonsforbund og Den norske kirke når det gjelder deres læregrunnlag, historie, kirkeordninger, samt gudstjeneste- og menighetsliv.
3. Gruppen skal søke å finne fram til hva som forener og som gir grunnlag for et samarbeid på visse områder.
4. Gruppen skal særlig søke å avklare hvor kirkesamfunnene står i forhold til hverandre når det gjelder dåpssyn og dåpspraksis, kirkeforståelse og medlemskapsordninger, evangelisering og misjon, nattverdforståelse og nattverdpraksis, sosialetisk og diakonalt engasjement.
5. Gruppens arbeid er tenkt å vare i en treårsperiode,

med tre-fire møter pr år. Gruppen arbeider selv med en videre presisering av sitt mandat og rammebetingelser for arbeidet, i samråd med oppdragsgiverne.

Mellomkirkelig Råd for Dnk gjorde i møtet 26. – 27. august samme år følgende vedtak:

1. *Mellomkirkelig råd godkjenner forslaget til mandat for en samtalegruppe med Det norske misjonsforbund, slik det er utarbeidet i møte med representanter for Det norske Misjonsforbund 11. april 1996. Gruppen kan selv presisere mandatet. Mellomkirkelig Råd ber om å bli gjort kjent med gruppens endelige formulering av mandatet. De forslag til justering av mandatet som nevnes av biskop Aarflot i brev av 13. mai 1996, blir oversendt gruppen.*

Samtalegruppa har hatt følgende sammensetning:

Fra Den norske kirke:

- Odd Bondevik, biskop
- Jan-Martin Berentsen, professor
- Sissel Hasleholm, prost
- Elise Sandnes, kapellan
- Thor Strandenæs, 1. amanuensis (1997 - 1999)
- Aud Tønnessen, 1. amanuensis (1999 – 2001)
- Roald Einar Ottersen, sekretær 1997 – 1998
- Stephanie Dietrich, sekretær 1998 – 2000
- Joar Haga, sekretær 2000 - 2001

Fra Det Norske Misjonsforbund :

- Sveinung Lorentsen, misjonsforstander
- Ingunn Folkestad Breistein, høgskolelektor
- Bjørn Øyvind Fjeld, rektor
- Hallvard Hagelia, 1. amanuensis
- Ivar Kaasa, pastor (1999 – 2001)
- Jarle Råmunddal, sekretær (1997 – 2000)
- Reidar Salvesen, sekretær (2000 – 2001)

Det første møtet i samtalegruppen ble avholdt 4. november 1997. Mandatet for samtalegruppen ble drøftet. I tillegg til det som ble nevnt i vedtaket fra Mellomkirkelig råd, ble forholdet til den karismatiske vekkelse foreslått som et aktuelt tema i samtalene. Siden det konstituerende møtet i november er det avholdt i alt 10 endags- eller todagsmøter. Gruppens siste møte ble holdt den 6. februar 2001. Ledere har vært Sveinung Lorentsen og Odd Bondevik. Gruppens sammensetning har endret seg underveis og framdriften i arbeidet har lidd noe under mangel på kontinuitet i sekretærfunksjonen.

Forkortelser

DNE	Dåp, nattverd og embete. Limadokumentet
CA	Confessio Augustana. I Brunvoll, Arve: <i>Den norske kirkes bekjennesskrifter</i>
FoR	Felleserklæringen om rettferdiggjørelseslæren
GB I-II	Gudstjenesteboken for Den norske kirke
MHB	Menighetshåndbok for Det Norske Misjonsforbund
KB	Konkordieboken. I Mæland, Jens Olav (red.): <i>Konkordieboken</i>
PA	Fellesuttalelsen fra Porvoo. Samtalene mellom de britiske og irske anglikanske kirker og lutherske kirker i de nordiske og baltiske land

Kap. 2 Grunnlaget for kirkens enhet

2.1 Vårt felles trosgrunnlag og Kristi kall til enhet

2.1.1 Kristologi og trinitetstro

Til grunn for våre samtaler om kirkens enhet ligger vår felles tro på Jesus Kristus som sann Gud og sant menneske, hans enestående stilling og hans gjerning til frelse for verden. I dette ligger en felles bekjennelse til den treenige Gud slik Det nye testamente vitner om Faderen, Sønnen og Ånden.

2.1.2 Momenter fra NT

Enheden mellom de kristne er viktig i Det nye testamente. Den går på tvers av historiske, kulturelle, sosiale skillelinjer og forskjellen mellom mann og kvinne. Enheden har sitt utgangspunkt i troen på Jesus Kristus. Den første kristne menighet utmerket seg ved den enhet som eksisterte mellom de troende, men det framgår også at splittelse var en truende fare. Troen på den treenige Gud er grunnlaget for nådens fellesskap som binder sammen over tidligere grenser. Jesus Kristus er den ene mellommann, og derfor er det bare ett Guds folk. På samme måte kan apostelen minne om at det er én Ånd og ett legeme. Enheden kan også ses i lys av frelsestilegnelsen. Den har sin basis i Jesu soning, som bryter ned gamle skillelinjer.

Skriften fremstiller Kirkens enhet som et gledens fellesskap både med Gud og mennesker, Kristi lemmer. Jesus ber om at disiplene må være ett, for at verden skal tro. Vi kan si at enheten i treenigheten er modell for enheten i menigheten. Sett i dette lys, må all kirkelig splittelse betraktes som problematisk.

2.1.3 Kristi kall til enhet og forholdet mellom DNM og Dnk

Kristi kall til enhet er bakgrunnen for samtaler mellom våre kirkesamfunn. Spesielt i menighetene på lokalplanet reises spørsmål om tjenlige former for sameksistens og samarbeid. Gjennom samtaler er vi blitt mer bevisste på vårt felles trosgrunnlag, frelsen i Jesus Kristus og troen på den treenige Gud. Samtidig er også skillelinjene mellom våre kirkesamfunn blitt tydeligere.

Kristi bønn om at vi skal være ett og sammen kunne avlegge vitnesbyrd om evangeliet, utgjør kallet til kirkelig enhet. Skillelinjene mellom våre kirkesamfunn er både historisk og teologisk betinget. Derfor ønsker vi i denne rapporten å ta hensyn til begge disse aspektene.

Gal 3,28
Joh 17,20f
Ef 4,3

Apg 2,42ff

1 Kor 1,10ff
1 Kor 12,4-6

Rom 3,29f

Gal 3,19f
3,16
Ef 4,4ff

Ef 2,11ff
1 Joh 1,1-10
1 Kor 12
Joh 17,21

De historiske skillelinjene ligger blant annet i at DNM er en frikirke som har sitt utspring i en vekkellesbevegelse, mens Dnk er en luthersk folkekirke og majoritetskirke. DNM har en kongregasjonalistisk struktur, der sentrale bestemmelser om kirkefelleskap bare fungerer som veiledende rådgivning for de lokale menigheter. Dnk er en synodal/episkopal statskirke.

De historiske skillelinjene står i nært forhold til de teologiske. I våre samtaler har vi hovedsakelig fokusert på de områder innenfor læren som det har vært uenighet om mellom de to kirkesamfunnene.

2.2 Kirkens vesen

Begge kirkesamfunn er enige om at kirken/menigheten er fellesskapet av dem som hører Kristus til. Som kristne er vi kalt inn i dette fellesskapet med Gud og med hverandre. Helt siden apostlenes tid har det vært kirkens oppdrag å forkynne budskapet om Kristus i ord og gjerning. Kirken er ikke identisk med Guds rike, men er en del av det. Gjennom forkynnelse og diakonale tjenester peker kirken på Guds rike, som allerede er tilstede i verden. Selv om strukturene i våre kirkesamfunn er svært forskjellige, deler vi disse anliggender med hverandre.

DNM lærer at Guds menighet er summen av alle troende på alle steder til alle tider. Etter sitt vesen er menigheten et fellesskap av troende, innstiftet av Den Hellige Ånd og grunnet på Guds Ord. DNM har en kongregasjonalistisk struktur med vekt på hver enkelt menighets selvstendighet og avgjørelsesmyndighet. For DNM er spørsmålet om ytre ordninger ikke et underordnet spørsmål. Vi mener noen ordninger fremmer evangeliets utbredelse, andre ordninger hemmer evangeliet, mens noen ordninger kan være fremmede for evangeliet.

CA VII

Dnk legger vekt på at det "alltid vil forbli én hellig kirke". Her spesifiseres det ikke spesielt med hensyn til enkelte kirkesamfunn og konfesjoner. Kirken er forsamlingen av de hellige "der evangeliet blir lært rent og sakramentene forvaltet rett." Spørsmål om ytre kirkeordninger, som f. eks den konkrete utformingen av gudstjenestelivet, er derfor fra et luthersk syn ikke avgjørende for kirkelig enhet. Det kirkelige embetet er innstiftet for å forvalte ord og sakrament, og er nødvendig som en tjeneste til forvaltningen av nådemidlene. Kjerne i kirkens vesen er ord og sakrament med den rette forkynnelse og forvaltning. Dette konstituerer kirken.

2.3 Enhet, mangfold og splittelse innenfor og mellom våre kirkesamfunn

1 Kor 12

Enhet er ikke det samme som uniformitet. Bibelen gir et bilde av legemet og lemmene som uttrykker både enhet og mangfold i den kristne kirke. Avsnittet om de ulike nådegavene og tjenestene bør gjøre oss varsomme med å stille krav om en bestemt embed/tjenestestruktur, visse fromhetsytringer eller nådegaver for sann enhet. Ånden gir seg utslag i forskjellige erfaringer, gir ulik utrustning og kaller til en rekke tjenester. Dette truer ikke den grunnleggende læremessige enhet.

1 Kor 1,11-13;
1 Joh 2,18

Kirkelig fellesskap er et vidt begrep, og rommer alt fra muligheten til felles bønn til felles gudstjenester og utveksling av forkynnere (alter og prekestolfellesskap). Til en viss grad har våre kirkesamfunn allerede former for kirkelig fellesskap med hverandre på lokalt plan. Derfor vil det være nødvendig å finne ut hvilke former for samarbeid og fellesskap som er ønskelig og tjenlig. Målet for økumeniske samtaler mellom kirkesamfunnene er vanligvis ikke en sammenslåing. Det er viktig at kirkesamfunn kan bevare sin identitet og særtrekk og berike hverandre i vitnesbyrd og tjeneste. Problemet oppstår der det ikke bare dreier seg om et fruktbart mangfold, men en splittelse som truer den kristne enhet. Allerede i Det nye testamente beskriver splittelse mellom de kristne og formaner til enhet.

For samtalegruppen er det blitt tydelig at de konkrete kirke- og menighetsordningene har avgjørende betydning for hvilke betingelser som stilles for kirkefellesskap.

DNM har gitt sin tilslutning til Lausannepakten og trosgrunnlaget for Den Evangeliske Alliansen og er knyttet til det internasjonale fellesskap av misjonsforbunds-menigheter, International Federation of Free Evangelical Churches, IFFEC. I praksis orienterer man seg ut fra det norske kirkelandskapet. I samarbeidsspørsmål har vekten alltid ligget på allianseøkumenikk og åpenhet for alle som bekjenner troen. Fordi DNM har en kongregasjonal struktur vil sentrale bestemmelser om kirkefellesskap bare fungere som veiledende rådgivning for de lokale menigheter. Disse vil selv ta stilling til hvordan dette skal løses på lokalplan. Forholdet til Dnk har vært av vekslende karakter. Samarbeid med Dnk vil variere fra menighet til menighet avhengig av historie og lokale forhold.

Dnk er en luthersk folkekirke. Medlemsskapet i Dnk forutsetter dåp. Dette innebærer at Dnk rommer et stort mangfold av teologiske tilnæringsmåter, og at medlemsskapet ikke forutsetter aktiv deltakelse i lokalmenigheten, selv om det er ønskelig. Dnk har forpliktende avtaler om kirkefelleskap både med Metodistkirken i Norge og med kirkene i Porvoo-fellesskapet. I tillegg har Dnk alter- og prekestolfellesskap med kirkene i Leuenberg-fellesskapet gjennom undertegnelsen av Leuenberg-konkordien. Dnk er også medlem av Det Lutherske Verdensforbund, Kirkenes Verdensråd og Konferansen av Europeiske Kirker, og har regelmessige kontaktmøter med Den katolske kirke i Norge. Innenfor Dnk finnes det også grupper som bruker allianseøkumenikken som økumenisk redskap, og som ser Lausannepakten som tjenlig grunnlagsdokument for kirkens misjonsoppdrag. Det har stadig vært spenninger i Dnk om kirkens økumeniske arbeid.

I våre samtaler har vi diskutert om det finnes en grense, der mangfoldet truer enheten. Ånden virker på mange måter, men vi ser samtidig at det er nødvendig å trekke grenser for læremessig mangfold. Det må skilles mellom spørsmål hvor ulike syn kan tolereres og mer grunnleggende sannheter, hvor vi vil hevde at noe er sann lære og annet er vranglære. Med vranglære siktes det til utsagn som åpenbart bryter med hva Skriften sier om den treenige Gud, frelsen som gis av nåde ved tro alene og grunnleggende etiske spørsmål.

Rom 16,17
1 Joh 4,1ff
Gal 1,6ff
Tit 3,10
2 Joh 7-11
Gal 5,16ff

Det nye testamente peker på at vranglære skaper splittelse. Hovedansvaret for splittelsen hviler ikke på dem som forsvarer den tro som er oss overgitt i Skriften, men på dem som fornekter denne troen. Det må trekkes grenser mot fornektelse av troen på Jesus Kristus og mot en lovisk forkynnelse som undergraver troen på rettferdiggjørelse av tro for Kristi skyld. Derfor kan det være nødvendig å ta et oppgjør med, og – i verste fall – et synlig brudd med vranglæren og dem som bærer den fram. Å tale om kirkens enhet er samtidig en etisk utfordring: Enheten er i fare når vi ledes av vår onde natur og forårsaker rivalisering, stridigheter og partier. Enheten blir synlig når vi ledes av Ånden og bærer Åndens frukt: kjærlighet, glede og fred.

DNM ønsker på den ene side å være romslig med sine krav til kirkens enhet. Det grunner seg på DNMs åpenhet for alle som bekjenner troen og den toleranse som ligger til grunn for samvittighetsfriheten i sentrale spørsmål som dåp, nattverd og kirkemedlemsskap. På den andre siden definerer DNM seg som en del av den evangelikale bevegelse. I DNM vil man derfor stille

følgende grunnkrav for å kunne gå inn i kirkelig enhet og fellesskap: 1) Skriften som grunnlag for tro og lære, 2) bekjennelsen til den treenige Gud, slik det er uttrykt i Apostolikum og 3) menigheten/kirken som forsamlingen av mennesker som bekjenner denne tro. DNM vil ikke stille krav om tilslutning til egne teologiske tradisjoner eller posisjoner, som ett bestemt bibel-, dåps-, nattverd- eller menighetssyn. Men DNM vil i utgangspunktet stille seg avventende overfor kirker som ikke er tydelige på at menigheten er forsamlingen av mennesker som bekjenner troen på Jesus som Frelser og Herre.

CA VII

Dnk bygger sin argumentasjon for kirkelig enhet på den Augsburgske bekjennelsen: " Like ens lærer de at det alltid vil forbli én hellig kirke. Men kirken er forsamlingen av de hellige, der evangeliet blir lært rent og sakramentene forvaltet rett. Og til sann enhet i kirken er det nok å være enig om evangeliets lære og om forvaltningen av sakramentene." Ut fra dette kan en hevde at det er grenser for kirkelig enhet når det foreligger avvikende lære i visse spørsmål, særlig i læren om Kristus, hans frelsesverk og tilegnelsen av nåden. Det betyr ikke at andre lærespørsmål ikke kan true enheten, men at det er tjenlig å skille mellom sentrale og mindre sentrale lærepunkt. Enighet om "forvaltningen av sakramentene" blir nevnt som betingelse for enhet. Den mest vidtgående tolkning av dette, er at det må foreligge enighet om teologien om sakramentene før man kan tale om kirkelig enhet. I den tyske tekst av CA ligger imidlertid vekten på "at sakramentene utdeles i samsvar med det guddommelige ord". Det betyr ikke at dåp og nattverd kan løsrives fra lærespørsmål, for disse kan ha betydning for hvordan man forvalter sakramentene. CA betoner likevel nådemidlenes objektive virkekraft, uavhengig av de mennesker som forvalter dem, og lærer at Ånden skaper tro ved nådemidlene dersom de forvaltes etter Kristi vilje.

2.4 Etske spørsmål og kirkens enhet

Begge kirkesamfunn er enige om at etske spørsmål - i likhet med dogmatiske spørsmål - har en sentral plass i den kristne tro. Gudsforholdet berører i høy grad forholdet til medmennesker. Tanken er utfoldet i profetenes forkynnelse i Det gamle testamente og reflekteres i evangeliene, hvor ett av de spørsmålene vi blir stilt på dommens dag er hva vi har gjort mot de sultne, nakne og fengslede. Den utdypes i brevlitteraturen, hvor kjærlighet til Gud bindes til budet om kjærlighet til nesten. Etske spørsmål kan ha læremessig karakter som er avgjørende for sann enhet i kirken. Dette vitner Det nye testamente om, idet "lære" ikke bare brukes om dogmatiske spørsmål, men også om etikk. Derfor hører etisk refleksjon og handling med til kirkens oppdrag i verden.

Matt 25,31ff

1 Joh 5,2-3

Matt 7,28
1 Tim 1,10
Matt 28,18-20

Menigheten kan ikke forholde seg likegyldig til hvordan samfunnet er organisert og fungerer, men er kalt til å vitne om Gud og Guds mening med hele skaperverket. I begge kirkesamfunn kommer omsorgen for nesten til uttrykk i diakonal praksis. Diakoni hører til kirkens liv og er av stor betydning for det kirkelige fellesskapet. Dersom kirkesamfunn støtter regimer som på grunnleggende vis krenker menneskeverdet, kan enheten brytes. Begge kirkesamfunn betoner at også konkret moralsk vandel har betydning for fellesskapet. Dersom noen handler etter mønster av den onde natur, følger alvorlige konsekvenser for fellesskapet.

Matt 18, 15-18
1 Kor 5

Gal 5,20

2 Tim 3,16

DNMs vedtekter sier at Bibelen er eneste rettesnor for liv og lære. Sentralt og styrende for et kristent liv er det dobbelte kjærlighetsbud. Denne kjærligheten er et resultat av tilgivelsen og det nye liv. Det dobbelte kjærlighetsbud må ikke forstås slik at det opphever øvrige enkeltbud og formaninger i Skriften. Formaninger og bud i NT sees på som rettledning for den troende. I DNM praktiseres det veiledning av medlemmer i henhold til Skriften. Denne gis ved personlig sjelesorg og ikke i offentlig forsamling. Videre stilles det spesielle krav til etisk integritet og vandel for ledere og forkynnere. For DNM vil avvik i sentrale etske spørsmål kunne være kirkesplittende. I spørsmålet om seksuell orientering vil DNM kjenne seg forpliktet på Skriftens veiledning.

1 Tim 3,1ff

GB II, 169

Dnk har i sine to bekjennelsesskrifter, Confessio Augustana og Luthers lille katekisme en betydelig del etske lærestoff. I ordinasjonsløftet formaner biskopen den kommende presten til "å ha omsorg for hvert enkelt menneske", samt "å legge vinn på å leve etter Guds

ord". I måldokumentet fra Kirkemøtet i 1994 heter det at Den norske kirke skal blant annet være en "tjenende kirke". Kirken har med andre ord et etisk ansvar for hele verden. Man kan derfor si at etikk har en sentral plass i Dnk. Debatten om etiske spørsmål – særlig i spørsmålet om seksuell orientering – og deres betydning for kirkens enhet, pågår fortsatt i Den norske kirke. Uenighet i disse spørsmål er et uløst problem i Dnk.

2.5 Reformasjonstidens fordømmelser og deres betydning i dag

Gruppen har i sine samtaler gjentatte ganger berørt spørsmålet omkring reformasjonstidens fordømmelser og deres betydning. DNM oppfatter begrepet fordømmelse som klar avvisning, og spørsmålet ble stilt hvorvidt Dnk fortsatt holder fast ved både begrepet og fordømmelsenes innhold.

For DNM oppleves reformasjonstidens fordømmelse av gjendøperne og den Augsburgske bekjennelses ord på dette punkt krenkende fordi fordømmelsen gjelder de *mennesker* som "lærer at barnedåpen ikke er rett". Dette kan oppfattes som at ett kirkesamfunn i bekjennelsens form fordømmer andre kristne. DNM ønsker at Dnk i dag kan ta avstand fra en slik språkbruk.

I DNM døpes flest med troendes dåp. Dåp av troende utføres også i en del tilfelle hvor den som døpes tidligere er døpt som barn. I DNM vil mange si at barnedåp er en gyldig dåp, men det vil også være en vesentlig gruppe som ikke anerkjenner denne dåp. De ulike syn er representert på alle nivå i DNM. Når Dnk mener DNM utfører gjendåp og Dnks offisielle læredokument samtidig fordømmer gjendøperne, er dette et vanskelig punkt. DNM forstår at spørsmålet om såkalt gjendåp er smertelig for Dnk. I DNM utfordres vi derfor til fortsatt arbeid både med teologi og praksis i spørsmålet om såkalt gjendåp.

Dnk har redegjort for tolkningen av fordømmelsene på reformasjonstiden slik: De lutherske bekjennelsesskriftene er preget av sin tid og den situasjon de er skrevet i. Gjendøperne på Luthers tid var en religiøs gruppering som ikke er identisk med kirkesamfunn som i dag har et baptistisk dåpssyn. Derfor må begrepet "fordømmelse" i dag forstås på en annen måte enn på reformasjonstiden. Lutheranere i dag oppfatter ikke uttrykket som fordømmelse av de kirker eller personer som forkaster barnedåpen, men som en avvisning av deres lære. Det betyr at intensjonen til tekstene gjelder fortsatt: Å tydeliggjøre læren, selv om språkbruken i dag vil være annerledes.

2.6 Sammenfatning

Vi er enige om hva som er grunnlaget for kirkens enhet, frelsen i Jesus Kristus og troen på den treenige Gud. Kristen enhet er ikke det samme som uniformitet. Nt's bilde av kirken som leget og lemmene gir rom for både enhet og mangfold. Vi er også enige om at både dogmatiske og etiske spørsmål kan ha læremessig karakter som er avgjørende for sann enhet i kirken.

Forskjellene mellom våre kirkesamfunn, er både historisk og teologisk begrunnet, og uttrykkes gjennom ulike kirke- og menighetsordninger. Når det gjelder fordømmelsene av gjendøperne i CA er forståelsen ulik mellom våre kirkesamfunn.

Kap. 3 Om læregrunnlag, historie og menighetsstruktur i DNM og Dnk

3.1 Om læregrunnlag, historie og menighetsstruktur i DNM

3.1.1 Læregrunnlag

DNM har Bibelen som sitt eneste læregrunnlag, og har ikke laget noen læreskrifter utenom dette. Imidlertid har DNM sluttet seg til Apostolikum, for å avgrense seg mot liberal teologi. Juridisk er Det Norske Misjonsforbund underlagt Lov om trossamfunn av 1969.

3.1.2 Historie

Internasjonalt har Det Norske Misjonsforbund sine røtter i frikirkelige bevegelser i Europa og USA. På 1500-tallet vokste det frem en døperbevegelse i Sveits og Syd-Tyskland. Den gren av døperbevegelsen som ble kalt de sveitsiske brødre hevdet at menighetene skulle bestå av bekjennende kristne og hadde den nytestamentlige menighet som ideal. De ivret for misjonsvirksomhet, praktiserte dåp av voksne og streng kirketukt. De nektet å avlegge ed, og mente at kristne ikke kunne ha stillinger hos styresmaktene. På grunn av sin radikalitet når det gjaldt passivisme, dåps- og menighetssyn, ble bevegelsen omtrent utryddet i Europa, men tankene fra den radikale reformasjon gjenfinnes hos flere frikirkebevegelser som vokser frem i århundrene som fulgte reformasjonstiden. Dette gjelder ikke minst baptistiske menigheter og andre kongresjonalistiske menigheter som ble dannet i Holland, England og etter hvert i USA.

Også i den pietistiske bevegelse på 1700-tallet var det en gren som særlig har vært forbilde for DNM og andre frikirkelige bevegelser, nemlig herrnhutismen, som lenge var ledet av grev Zinzendorf (1700-1760). Han understreket spesielt enheten blant alle kristne, uavhengig av konfesjonell tilhørighet.

De store amerikanske vekkelser på 1800-tallet var med å prege de fleste store kirkesamfunn i USA, og én av disse har på en spesiell måte fått betydning for DNM; D.L.Moodys (1837-1899) menighet i Chicago. Denne menigheten arbeidet for kristen enhet på tvers av kirkesamfunn. Det var fra denne menighet forkynneren Fredrik Franson (1852-1908), som skulle bli sentral i grunnleggelsen av DNM, hadde sertifikat til å forkynne da han reiste

til Sverige og Norge, og senere ut i en verdensomspennende virksomhet.

Det var ikke bare Franson som brakte med seg impulser fra Sverige til DNM. En stor gruppe svenske innvandrere var medlemmer av den største menighet som ble innlemmet i DNM ved stiftelsen; menigheten i Kristiania. Gjennom disse mottok DNM impulser fra svensk vekkellesbevegelse, spesielt fra Svenska Missionsförbundet.

Nasjonalt har DNM sine røtter i de pietistiske vekkellesbevegelser (Hauge-vekkelsen, herrnhuterne). Mens store deler av vekkellesbevegelserne i Norge forble innenfor statskirken, fikk også Norge etter hvert mange frikirkelige menigheter og kirkesamfunn. Lovmessig var dette regulert av Dissenterloven som kom i 1845, og som tillot kirkesamfunn utenom statskirken å etablere seg i landet. Presten Gustav Adolph Lammers (1802-1878) dannet Norges første frimenighet i juli 1856 (senere samme år etablerte metodistkirken seg i Norge). Lammers hadde hentet impulser fra frimenigheter i Sveits og Danmark på en utenlandsreise, og noen av prinsippene fra disse menigheter ble brakt inn i den menighet han stiftet i Skien.

I lammersmenigheten i Skien oppstod det etter hvert strid omkring dåpsspørsmålet. Dette skyldtes ikke minst at Lammers tok avstand både fra spedbarnsdåp og fra gjendåp. I menigheten var det etter hvert mange som ønsket at menigheten skulle gå inn for et baptistisk dåpssyn. Lammers uttalte i 1858 at det måtte være samvittighetsfrihet for den som ikke kunne stole på sin spedbarnsdåp til å la seg døpe som bevisste troende. Det var imidlertid viktig for Lammers at dåpssynet ikke skulle virke splittende på menighetens fellesskap. I DNMs statutter § 2 av 1884 ble samvittighetsfriheten uttrykt på følgende måte: Innen menigheten (foreningen) skal råde full samvittighetsfrihet med hensyn til kirkelige spørsmål så som: Uttredelse av statskirken, dåp, nattverd m.m.

Når det gjaldt samvittighetsfrihet i forhold til nattverd (se sitatet fra DNMs statutter ovenfor), hang dette sammen med nattverdspraksisen i statskirken på Lammers' tid, og senere debatt om nattverden. Lammers hadde, i likhet med mange andre prester, problemer med masseabsolusjon som ble gitt i forbindelse med "vanealtergangen". Også i Sverige var det kamp for fri nattverd, og mange nattverdsforeninger ble dannet. Det ble oppfattet som problematisk både i Sverige og Norge at nattverden ble gitt til alle, troende som ikke troende. I tillegg var mange kritiske til at man knyttet nattverden sammen med syndenes forlatelse, og at religionslovgivningen forbød andre enn kirkens prester å gi nattverd til kirkens medlemmer. I DNM

aksepterte man at folk hadde forskjellig syn på nattverd. Noen oppfattet nattverden som et minnemåltid, andre hadde et nattverdssyn som var sammenfallende med statskirkens syn. Nattverdsbordet var åpent for alle kristne, noe som ble uttrykt med formuleringen: *for alle Guds barn, men bare for Guds barn.*

DNM ønsket å være en alliansebevegelse, som kunne samle troende uansett hvilket kirkesamfunn de tilhørte. I praksis ble DNM et kirkesamfunn på linje med de andre frikirkesamfunn i landet.

Fredrik Franson, som var med på stiftelsen av DNM, kom til Norge via Sverige, som hadde en langt mer restriktiv lovgivning når det gjaldt dannelse av dissentermenigheter enn Norge. Da DNM ble stiftet i 1884 var det fortsatt radikalt å melde seg ut av statskirken også i Norge. Franson ivret derfor for en løsning med misjonsmenigheter og foreninger. Det innebar at man ikke trengte å melde seg ut av statskirken for å bli med i en misjonsforening. Fransons begrunnelse var ønsket om enhet blant alle kristne, uansett kirketilhørighet, og ønsket om å gjøre medlemsskap i misjonsforeninger mulig også for de som syntes det var et for stort skritt å ta å melde seg ut av statskirken. Dette er bakgrunnen for at DNMs menigheter også i dag består både av medlemmer som er utmeldt av Den norske kirke, og medlemmer som tilhører Den norske kirke. Dette er bakgrunnen for at DNMs menigheter også i dag består både av medlemmer som er utmeldt av Den norske kirke, og medlemmer som tilhører Den norske kirke.

Det norske Misjonsforbund ble stiftet i 1884, med mottoet *Guds barns enhet og synderes frelse*. Mottoet var et uttrykk for det som DNMs stiftere ønsket skulle være hovedfokus for bevegelsen: fellesskap med alle kristne, uansett hvilket kirkesamfunn man tilhørte, eller hvilket syn man hadde på dåp og nattverd. Dessuten ønsket man å fokusere omvendelse og etterfølgelse.

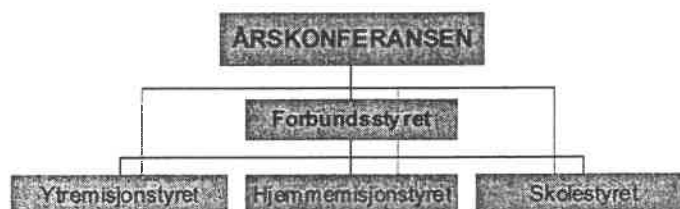
DNM ble dannet som resultat av vekkelse, og har også senere opplevd vekkelse som har gitt bevegelsen høyere medlemstall. I 1932 kom den finsk-svenske evangelist Frank Mangs til Betlehem Misjonsmenighet. Dette var starten på en vekkelse som varte til 1945, og som førte til at DNMs medlemstall gikk opp fra 2432 medlemmer i 1930 til 4690 medlemmer i 1934, og 8491 medlemmer i 1945. Også mange andre kirkesamfunn fikk økte medlems-tall på grunn av Mangs-vekkelsen. DNM har opplevd lokale vekkelser også etter dette, men ingen landsomfattende vekkelser med så stor medlemsøkning som følge. Mangs-vekkelsen var preget av karismatiske ytringer. Selv om dette ikke var noe nytt innen DNM-kretser, har Misjonsforbundet særlig etter Mangs-vekkelsen vært åpent for nådegaveinnslag. Samtidig har DNM hatt et betydelig innslag av Plymouthbrødrens lære, en bevegelse som

blant annet var skeptisk til nådegavebruk. De senere år har dette blitt svekket. DNM var også berørt av Jesus-vekkelsen på 1970-tallet, jf kap 9.

3.1.3 Menighetsstruktur

DNM har en kongregasjonalistisk menighetsstruktur. Hver lokalmenighet er selvstendig, og har endelig avgjørelsesmyndighet vedrørende menigheten. Dette er begrunnet i det man forstår som en nytestamentlig menighetsordning; man mener at det NT sier om menighetsorganisering har betydning for hvordan man skal organisere menigheter også i vår tid. Medlemskap i menighetene er åpent for alle som bekjenner seg som kristne. Menighetsstyre og/eller eldsteråd velges av menighetens medlemmer. Alle medlemmene har stemmerett i menighetsmøter, og valg avgjøres ved simpelt eller 2/3 flertall, avhengig av sakenes art. Det er den lokale menighet som selv kaller pastorer, men DNM har et Predikant- og Menighetsråd som er et rådgivende organ i spørsmålet om pastoransettelser.

Sentralledelsen i DNM koordinerer de oppgaver DNM har tatt på seg i fellesskap: ytre- og indremisjon, samt utdanning av pastorer, misjonærer og menighetsmedlemmer. Denne utdanning foregår på Ansgarskolen i Kristiansand, som har en høyskoleutdannelse for pastorer og misjonærer, samt bibelskole. Misjonsforstanderen er DNMs øverste leder, mens en misjonssekretær leder ytremisjonsarbeidet, og en hjemmemisjonssekretær leder hjemmemisjonsarbeidet. Hvert år samles valgte representanter fra menighetene og pastorene til generalkonferanse (inntil 2002 kalt Årskonferansen), hvor DNMs ledere velges og aktuelle spørsmål tas opp til debatt og avstemning. Denne konferansen velger forbundsstyre, hjemmemisjons-, ytremisjons- og skolestyre, som er de demokratisk valgte styrer som har ansvar for fellesarbeidet sammen med de ansatte ledere. Alle medlemmer er valgbar til disse styrer, og både kvinner og menn kan velges til alle stillinger innen DNM.

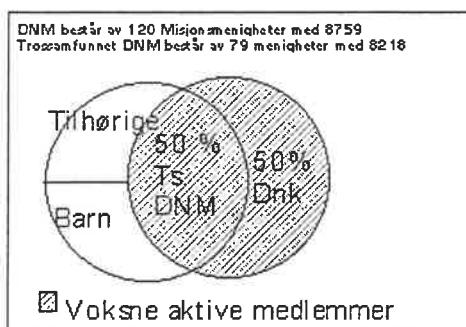

3.1.4 Hvordan DNM er organisert

Det Norske Misjonsforbund er organisert både som en *organisasjon* og som et *trossamfunn*. De to størrelsene er ikke sammenfallende, selv om antallet medlemmer pr. år 2000 begge steder er mellom 8.000 og 9.000 medlemmer.

Når vi til daglig snakker om Misjonsforbundet tenker vi på organisasjonen DNM, dvs summen av alle landets misjonsmenigheter og dets medlemmer. I misjonsmenighetene opptas medlemmer på *personlig tro og bekjennelse*. Det betyr at misjonsmenighetene og organisasjonen DNM bare består av medlemmer over ca. 15 år. Både lokalt og sentralt er det medlemmene i organisasjonen DNM som har stemmerett, er valgbare og er juridiske eiere av DNMs lokaler og eiendommer.

Det føres egen protokoll for misjonsmenighetens medlemmer. Medlemmer i misjonsmenighetene har frihet til å beholde sitt medlemskap i Den norske kirke (Dnk). Halvparten av misjonsmenighetenes medlemmer tilhører fortsatt Dnk. Den andre halvparten tilhører DNM som trossamfunn. Hver menighet fører to protokoller; én for trossamfunnet, som får refundert kirkeskatten fra stat og kommune ifølge Lov om trossamfunn, og én protokoll for den bekjennende menighet. I trossamfunnsprotokollen finnes også barn av foreldre som tilhører trossamfunnet DNM samt medlemmer av trossamfunnet som ikke er medlemmer av lokalmenigheten.

DNM er en del av den frikirkelige bevegelse i Norge, og har en kirkeforståelse som tilsier at menighetene skal bestå av bekjennende kristne. DNM erkjenner at det i praksis ikke er mulig å oppnå en såkalt "ren" menighet, derfor lever menighetene i spenningen mellom idealet og den faktiske situasjon at medlemsprotokollen inneholder navn på mennesker som ikke er lenger er bekjennende kristne.

Som de andre frikirker i Norge baserer DNM mesteparten av sin drift og virksomhet på innsamlede midler i form av kollekt og gaver. Dette utgjør ca 80-90 % av økonomien, mens de resterende prosent utgjør refundert kirkeskatt fra stat og kommune.

3.1.5 Forholdet mellom majoritetskirken Dnk og minoritetskirken DNM

DNM er en fri minoritetskirke, mens Dnk er majoritets- og statskirke. Det er alltid fare for at majoriteter neglisjerer minoriteter. Dette gjelder også mellom kirkene. En majoritetskirke kan overse minoritetskirker, mens disse kan kjenne på underlegenhet. DNM ønsker at alle tros- og livssynssamfunn skal være juridisk og økonomisk likestilt. Men full kirkelig likestilling er umulig så lenge det finnes en statskirke.

I tillegg er det viktig for DNM at folkekirkesynet i Dnk ikke forstås dithen at det settes likhetstegn mellom norskhet og tilhørighet til den evangelisk-lutherske statskirke. Det betyr også at det er viktig for DNM at Dnk tar sitt dåpsopplæringsansvar på alvor. Det er også viktig for DNM at alle menigheter i Norge kan evangelisere og forkynne til det norske folk uten at dette oppleves som å verve medlemmer fra andre trossamfunn.

Navnet Den Norske Kirke oppleves diskriminerende av mange medlemmer av norske frikirker, også av mange innen DNM. Navnet kan oppfattes slik at Dnk representerer den kristne kirke i Norge.

3.2 Den norske kirke. Læregrunnlag, historie og ordning

3.2.1 Statskirkeordning og læregrunnlag

Ifølge Grunnlovens §2 er den "evangelisk-lutherske Religion ... Statens offentlige Religion". Denne paragrafen begrunner at Den norske kirke er ordnet som statskirke, selv om kirkebegrepet ikke er nevnt her.

Den norske kirkes læregrunnlag er anordnet i *Kong Christian Den Femtis Norske Lov* fra 1687. Der heter det "Den Religion skal i Kongens Riger og Lande alleene tilstædis, som overeens kommer med den Hellige Bibelske Skrift, det Apostoliske, Nicæniske og Athanasii Symbolis og den Uforandrede Aar et tusind fem hundrede og tredvie overgive Augsburgiske Bekiendelse, og Lutheri liden Catechismo".

3.2.2 Historie

Reformasjonen: 1537-1660

Reformasjonen i 1537 var en nasjonal og kirkelig reform. Den innebar for Norges vedkommende en tettere integrering i det danske statssystem. For kirken betydde reformen en konfesjonell vending og en organisatorisk endring. Kirkens og landets tilknytning til det europeiske kontinent ble endret gjennom bruddet med Den romersk-katolske kirke. Kirken ble nasjonalkirke. Den danske kong Christian III innførte *Kirkeordinansen* og innsatte superintendenter, hvilket innebar at kirken fikk et nytt program som de nye lederne skulle omsette i praksis. Superintendentene ble kongelige embetsmenn. Kirken ble statskirke. Vi kan i *Kirkeordinansen* gjenkjenne trekkene fra den lutherske lære om de to regimentene, der poenget er at Gud møter verden på to måter og er øverste myndighet både i det åndelige og verdslige regimentet. Det innebar at når kirkegodset ble overført fra kirke til stat, medførte det ikke at kirkegodset ble unndratt Gud, men at ansvaret for allmennt ble gitt kongen å forvalte og slik tjene Gud og nesten. Ved overføringen av kirkegodset til Kongen ble også ansvaret for fattige og syke gitt Kongen, som igjen, ifølge *Kirkeordinansen*, delegerte ansvaret til superintendentene. *Kirkeordinansen* gjorde skolen til et kirkelig anliggende. Undervisningen skulle kvalifisere for det åndelige og verdslige liv. Andre punkt i *Kirkeordinansen* gjaldt gudstjeneste og liturgi, de kirkelige ansatte og læren. *Kirkeordinansen* fungerte som en dobbel ordinans, som Kongens og Guds ordinans, og bekreftet dermed de nye tette båndene som ble etablert mellom Kongemakt og kirke med reformasjonen og samtidig det oppgjør med hva man på luthersk side mente var en feilaktig sammenblanding av den åndelige og verdslige sfære i katolsk lære og kirkeliv.

Eneveldet, pietismen og statspietismen: 1660-1814

Innføringen av eneveldet i Danmark-Norge i 1660 betydde etableringen av et omfattende statsapparat med konsekvenser for kirkens stilling. Prestevalg hadde til da vært menighetenes sak. Nå ble utnevning av prester og biskoper kongens direkte ansvar. Presten ble nå, mer enn han hadde vært før, kongens embetsmann, tydeligere skilt ut fra folket forøvrig. Men presten fortsatte å representere folket overfor kongen i København.

Pietismen var en kirkelig fromhetsbevegelse som øvde stor innflytelse på dansk-norsk kirke- og statsliv på 1700-tallet. Et viktig kjennetegn ved pietismen på 1700-tallet var den fornyede betydning som læren om det allmenne prestedømmet fikk. Ny vekt ble lagt på indre forvandling, omvendelse og fromme handlinger. I kjølvannet fulgte en ny forståelse av det kristne ansvaret for syke og fattige, for opplysningen og misjonen. I Danmark-Norge ble det pietistiske fromhetsprogram omformet som et statsprogram gjennom Lov om konfirmasjon (1736) og Lov om allmueskolen (1739): Hele folket skulle læres opp i tråd med pietistisk kristendomsform. Kirkegang ble påbudt ved lov. Konventikkelplakaten forordnet gudstjenestelige samlinger under prestens kontroll. Den pietistiske kristendomsform skulle innprentes i alle undersåttene og tjene som lim for det dansk-norske eneveldet. Kirken var med andre en av de viktigste faktorene i den statsoppbyggingsprosess som foregikk i disse år, både ideologisk gjennom den kristne lære, og ved at prestene var kongens embetsmenn som forkynte lydighet mot Gud og kongen. Det var troen på kristendommen som samfunnets og folkets lim, som mest sannsynlig førte til at bestemmelsen om religionsfrihet falt bort i forbindelse med Grunnlovsarbeidet i 1814. En stat uten kristendommen som felles lære for borgerne var en stat i indre oppløsning.

Vekkelse og endringer: 1814 og fremover

1800-tallet er et hundreår med endringer av betydning for det åndelige livet i kirken og for statskirkeordningen. Det er en periode med tapte privilegier for kirkens menn og med pluralisering. Den dansk-norske lutherske staten opphørte i 1814. Norge fikk en egen konstitusjon som på det kirkelige området førte eneveldets politikk videre, men som ellers, etter datidens forhold, var svært liberal. Dette skapte spenninger og gnisninger, og gradvis ble reformer tvunget frem på det kirkelige området. Den viktigste reformen var dissenterloven fra 1845 som brøt Den lutherske kirkes religiøse hegemoni i det norske samfunn. Det var nå mulig å være norsk statsborger uten å være lutheraner. Men også Formannsskapsloven av 1837 skal nevnes. Den førte til at myndighet på lokalt nivå ble overført fra geistlighet til den lokale demokratiske representasjon. Konsekvenser av dette ble først og fremst merkbare innen skolesektor og fattig-

pleie, som i økende grad ble innlemmet i den kommunale forvaltning samtidig som prestens rolle på disse områder ble sveket. Denne utbyggingen av den lokale administrasjon skapte et nytt "rom", et samfunnsrom som kunne fylles av frivillig aktivitet, noe som passet godt med den liberale ideologi som var rådende. Derfor ble siste del av 1800-tallet de moderne frivillige organisasjoners storhetstid, på det religiøse, det filantropiske, politiske osv. området.

Indremisjonsbevegelsen var på mange måter et barn av pietismen, den politiske liberalismen og embetsmannsstaten, og kom slik til å stå mellom den gamle og nye tid. Den organiserte seg på den nye tids premisser, men med et kristendomssyn som samtidig var en forskansning mot den nye tiden. Gisle Johnson var på samme tid professor i teologi og lekmannsforkynner og bidro sterkt til å demme opp for frikirkelige tendenser innen vekkelserbevegelsene og til å organisere lekmannsarbeidet innenfor rammen av Den norske kirke. Denne linjen har satt sterkt preg på norsk kirkeliv, særlig før 1950-tallet.

Mens det før 1950 var det vanlige at lekmannsarbeidet var organisasjonsarbeid, har det siden 1950-tallet skjedd vesentlige endringer gjennom den såkalte nye kirkelige aktiviteten. Ungdomsarbeid, eldrearbeid, manns- og kvinnearbeid, samt en hel rekke andre aktiviteter har siden 1950-tallet blitt drevet i regi av lokale menigheter, ofte i nær tilknytning til de kristelige organisasjoner, av og til i konkurranse med disse. Denne siste utviklingen har skjedd samtidig med og delvis vært en forutsetning for utbyggingen av rådsstrukturen i Den norske kirke som har funnet sted i siste halvdel av det 20. århundret.

3.2.3 Den norske kirkes ordning

Vi kan skjelve mellom en embets og folkekirkestruktur i Den norske kirkes ordning og også gjenkjenne visse synodale trekk. Embetsstrukturen i Den norske kirke er knyttet til presteembetet og er begrunnet i CA14. Den gjennomsyrrer kirken på alle plan: Bispemøtet/biskopene, domprostene/prostene og prestene. Folkekirkestrukturen knytter seg til dåpen og læren om det allmenne prestedømmet.

Lekfolket i Den norske kirke øver innflytelse både gjennom Kirkelig statsråd, Storting og rådsstrukturen. Den teologiske begrunnelsen for historisk å la regjering og Storting ha ansvar og myndighet i kirken, var å sikre lekfolkets – det almenne prestedømmet – innflytelse på kirken. Stortinget ble gitt ansvar for forvaltningen av administrative og økonomiske forhold. Regjeringen hadde ansvar for den kirkelige lovgivning, herunder utnevnelsen av prester til embetet. I dag er et større ansvar fra både

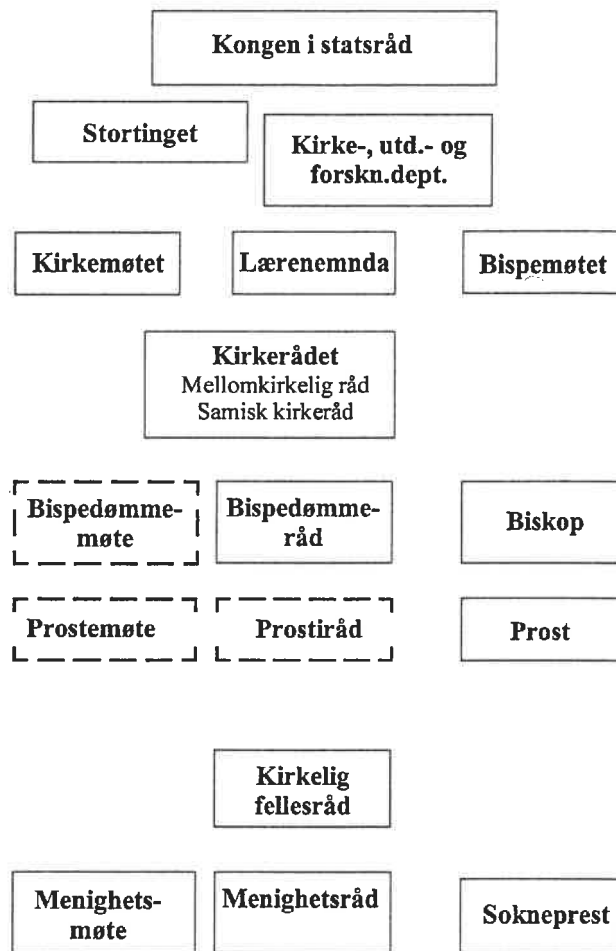
Storting og regjering delegert til kirkens lokale, regionale og sentrale råd. Det er for eksempel kun biskoper og proster som nå utnevnes av Kirkelig statsråd. Spesielt viktig i denne sammenhengen var opprettelsen av det årlige Kirkemøtet i 1984.

Selv om Den norske kirke har etablert en rådsstruktur, er dens basis embets- og folkekirken. Alle som er døpt og står som medlem i Den norske kirke kan velge og velges til menighetsråd som danner basis for hele rådsstrukturen. Samtidig har prester / biskoper faste plasser i kirkens ulike råd, i kraft av embetet. Den norske kirkes råd er lokalt: Menighetsråd og Kirkelige Fellesråd; regionalt: Bispedømmeråd og sentralt: Kirkerådet, Mel-lomkirkelig Råd, Samisk Kirkeråd og Kirkemøtet. Embetslinjen og rådslinjen binder Den norske kirke sammen på lokalt, regionalt og sentralt plan.

Kongen er Den norske kirkes konstitusjonelle overhode og utøver sin myndighet til kirkelig lovgivning gjennom kirkelig statsråd, det vil si de av statsrådene som er medlem av Den norske kirke. Etter Grunnloven skal derfor mer enn halvparten av statsrådene være medlem av Den norske kirke. Formelt ledes altså ikke Den norske kirke av en sekulær stat, men en konfesjonelt forpliktet stat. Stortinget har lovgivende og bevilgende myndighet overfor Den norske kirke. Stat og kommune har ansvar for lønninger og vedlikehold av kirkebygg.

Etter den nye kirkeloven av 1996 er lokalmenighetene etablert som rettslige og administrative selvstendige enheter. Menighetsråd og Kirkelig Fellesråd ivaretar oppgavene på menighetens / soknets vegne og har arbeidsgiveransvar for kirkelige tilsatte. I det Kirkelige Fellesråd sitter representanter for menighetsråd, kommune og prestene.

Den norske kirkes organer

Rådsstruktur

Embetsstruktur

 = frivillige råd og møter

Kap. 4 Skriftforståelsen i DNM og Dnk

4.1 Vår felles forpliktelse på Skriften

Både DNM og Dnk mener at Skriften er grunnlag og norm for liv og lære. Skriften er nødvendig for å gi oss kjennskap til Kristus. Gud selv ble menneske i Jesus Kristus, det levende Ordet som Skriften vitner om og Den Hellige Ånd veileder oss til. Kristus er Skriftens midtpunkt. Den må tolkes og forstås ut fra dette sentrum: Guds frelsesgjerning i Jesus Kristus.

Denne felles forpliktelsen på Skriften kommer til uttrykk i ordinasjonsritualet (Dnk) og ritualet til innvielse til pastor- eller misjonærtjeneste (DNM) i begge våre kirkesamfunn.

GB II, 168f

I Dnk formaner biskopen ordinanden: "Du har hørt Guds ord om tjenesten, dens krav og dens løfter, hvor rik den er på herlighet, og hvor nødvendig den er for Guds kirke på jorden. Når Herren nå betror deg preste-tjenesten i vår kirke, pålegger og formaner jeg deg

- at du forkynner Guds ord klart og rent, som det er gitt oss i Den hellige skrift, og som vår kirke vitner om det i sin bekjennelse, og forvalter de hellige sakramenter etter Kristi innstiftelse og vår kirkes orden; (...)
- at du også selv av hjertet legger vinn på å leve etter Guds ord, og i studium og bønn trenger dypere inn i de hellige skrifter og den kristne tros sannheter.

MHB, 33

I ritualet i DNM får den som skal innvies følgende spørsmål: "Vil du innvie ditt liv til menighetens herre, Jesus Kristus, og så langt Gud gir deg nåde i troskap forkynne Bibelen, *Guds ufeilbare ord* og i alt ditt liv og virke gi akt på ordet og lyde det?" Videre leses det en rekke skriftsteder og den som innvies blir spurt: "Er du, så langt du kjenner deg selv, overbevist om at Herren har kalt deg til å tjene i hans menighet som forkynner og sjelesørger?" Den som skal innvies forplikter seg til "å være tro mot Det Norske Misjonsforbund og dets grunnregler."

4.2 Bekjennelsen og tradisjonens plass i forhold til Skriften

Både DNM og Dnk holder fast ved at Skriften er den høyeste autoritet. Likevel har begge kirkesamfunnene en tradisjon som er en del av deres identitet og som er viktig for å kunne forstå deres skrifttolkning.

I Dnk har bekjennelsesskriftene en sentral funksjon. Det dreier seg om de tre felles oldkirkelige symboler og de reformatoriske skriftene "Luthers lille katekisme" og "Confessio Augustana". De lutherske bekjennelsesskrifter er ikke sidestilt med Skriften, men historisk betingete avledninger og sammenfatning av viktige sannheter i denne. Bekjennelsesskriftene må alltid prøves på Skriften og fungerer som fortolkningshjelp for de kristne. Dnk har ikke noe offisielt skriftsyn, men i Konkordieformelens Epitomé – en veiledning til et luthersk forståelse av Skriften – vektlegges det at Skriften er den eneste regel og rettesnor for både læren og de som lærer.

KB, 388

DNM har ikke noe offisielt vedtatt syn på Skriften, men står i en evangelikal tradisjon. I DNMs menighetsstatutter; § 2 heter det: "Bibelen er menighetens (foreningens) eneste regel for tro, liv og lære. Innen menigheten (foreningen) skal råde full samvittighetsfrihet med hensyn til kirkelige spørsmål så som: Uttredelse av statskirken, dåp, nattverd m.m. Lære som strider mot tydelige Guds ord må dog ikke tåles. Strid om lærespørsmål bør unngås innen menigheten (foreningen)". DNM har ingen bekjennelsesskrifter med forpliktende status utenom Bibelen. Men med front mot liberalteologien har DNM sluttet seg til Den apostolske trosbekjennelse i 1921. I DNM blir en bindende bekjennelse ofte betraktet som en trussel mot Skriftens autoritet. Ingen menneskelig formidling av budskap og lære kan sidestilles med åpenbaringen i Skriften. DNM har også valgt å slutte seg til Lausannepakten og Den Evangeliske Allianses trosgrunnlag, men disse har ikke status som bekjennelsesskrifter. DNM slutter seg til det reformatoriske prinsippet om Skriften alene og legger all vekt på Skriften og dens budskap som grunnlag for troen.

4.3 Skriftens sentrum og autoritet

Matt 22,34ff

Joh 20,31
1 Kor 2,2

Vi er samstemte om at Skriften er sin egen fortolker. Det betyr blant annet at Skriften må selv gi oss nøkkelen til å vurdere hva som er av tidsbegrenset gyldighet. Et viktig element når det gjelder Skriftens egen fortolkning er det skillet mellom sentrum og periferi som vi finner i Skriften. Den viktigste nøkkelen til Skriftens fortolkning er dens forkynnelse av den levende Kristus. Skriften skal leses i lys av og i samsvar med evangeliets sentrale frelsesbudskap, for Kristus er Skriftens sentrum.

Å forstå Bibelen innebærer at vi lar oss selv, våre liv og vår lære belyses av Bibelen, samtidig som vi leser den ut fra våre forutsetninger. Uansett konfesjonell eller kulturell tilhørighet vil våre skriftstudier være preget av den forståelsen vi har av Skriften ut fra den konteksten vi lever i. Det foregår en vekselvirkning mellom vår sammenheng og våre forutsetninger på den ene siden, og bibeltolkningen på den andre siden. For begge kirkene er dette en kilde til fornyelse og vekst, men også til indre og ytre brytninger.

2 Tim 3,16

Begge våre kirkesamfunn står sammen om å hevde at Skriften er den øverste autoritet for kirkens lære og liv. Vi bygger på reformasjonstidens hovedanliggende slik det ble formulert i ordet om "Skriften alene". Det betyr at ingen kirkelig eller verdslig institusjon har eiendomsrett til læren, men at alle troende har rett til å prøve om læren stemmer overens med Skriftens vitnesbyrd. Vi vil i fellesskap fremheve at Bibelen er klar, troverdig og tilstrekkelig som kilde til kunnskap om Gud og Guds frelsesplan. Vi hevder at Skriften er inspirert, og at Gud taler til oss gjennom den og veileder oss i vår tro og i våre liv. Vi understreker at Skriften både har en menneskelig og en guddommelig side. Derfor har Bibelens budskap åpenbaringskarakter.

4.4 Sammenfatning

Vi er enige om at Skriften er troverdig som Guds ord til oss og som avgjørende læregrunnlaget. Samtidig er vi klar over at Skriften til en viss grad tolkes forskjellig innenfor våre kirkesamfunn. Om det sentrale lærepunktet for den kristne tro, Kristi død og oppstandelse, er vi enige. Skillet mellom sentrum og periferi som vi finner i Bibelen, kan vise vei i vårt syn på kirkeleg enhet. Skriftforståelsen i seg selv danner imidlertid ikke grunnlag for noen splittelse mellom våre kirker.

Kap 5. Menneskesyn og trosforståelse

I samtalen har vi fokusert på hvordan Bibelens vitnesbyrd om skapelse og syndefall former vårt syn på mennesket, og menneskesynets betydning for trosforståelse og frelsestilegnelse.

5.1 Mennesket som skapning

1 Mos 1 og 2
Salme 8,6f
1 Mos 1,26

Mennesket er en Guds skapning. Det er et fundamentalt utgangspunkt for begge kirkesamfunn. Mennesket er altså en del av skapningen, men står i en særstilling i forhold til skapningen for øvrig og til Gud. Menneskets storhet og verdi kommer aller sterkest til uttrykk ved at det er skapt i Guds bilde. Gudbilledligheten er uavhengig av rase, kjønn, alder og menneskets funksjonelle dyktighet.

Jak 3,9
Kol 1,15

Utsagnet "skapt i Guds bilde" gir uttrykk for menneskets grunnleggende relasjonsbestemmelse. Mennesket er skapt til å stå i et forhold til seg selv, til medmennesker, til skaperverket for øvrig og til Gud. Det betyr også at mennesket har evne til å høre og svare på Guds tiltale. Gudbilledligheten gjelder også etter fallet, selv om gudsrelasjonen er gått i stykker og bare kan gjenopprettes ved troen på Kristus.

Rom 5,12ff

Begge kirker erkjenner at Skriften taler om mennesket både i individuelle og kollektive termer. Gud handler med det enkelte menneske og stiller det personlig til ansvar for sitt liv. Samtidig blir også mennesket forstått som en del av et fellesskap. Begge disse aspektene har betydning når man vil forstå Bibelens tale om konsekvensene av syndefallet, og hvordan Gud handler med mennesket for å frelse det.

5.2 Mennesket som synder

1 Mos 1,27
1,31
Ef 2,3

Begge kirker understreker at mennesket i seg selv er en synder samtidig som det er Guds skapning. Selv om mennesket er skapt i Guds bilde og er en del av alt det gode Gud har skapt, gjorde mennesket opprør mot Gud ved syndefallet, og kom under Guds vrede. Det er imidlertid uenighet knyttet til forståelsen av arvesynden.

Rom 5,12-21

I DNM understreker man at begrepet arvesynd ikke finnes i NT og man har derfor i liten grad benyttet dette uttrykket. Dersom arvesyndsbegrepet brukes, er det for å betone syndens overindividuelle sammenheng. Man understreker at mennesket bærer både velsignelsen og forbannelsens arv fra fødselen av.

Noen mener at selv om barnet er født med syndig natur, blir det ikke skyldig overfor Gud før det synder og kan gjøres ansvarlig for sin overtredelse. Andre mener at arvesynd og arveskyld henger sammen. Et barn er en synder fra det er unnfanget, og er en del av menneskeheten som lever i opprør mot Gud. Alle lærer at Jesu forsoning omfatter også de små barn. Barna er Guds barn når de fødes, samtidig som de er syndere. Gud handler i sin nåde med barna fra unnfangelsen av, og lar dem få del i forsoningen i Kristus. Barna er omfattet av forsoningen inntil de når et for oss ukjent tidspunkt hvor Gud holder dem ansvarlig for sine egne synder. Noen vil mene at dette gjelder barn generelt, andre at det bare positivt kan sies om barn som er vokst opp i kristne hjem og som er båret frem for Gud i bønn.

Dette syn innebærer ikke at alle automatisk blir rettfærdiggjort, fordi barna omfattes av forsoningen bare inntil de er kommet til bevissthet om sin synd. Det dreier seg heller ikke om at Guds nåde gis vilkårlig uten ytre midler. Guds nåde gis ved nådemiddelet Guds Ord; når mennesker hører ordet og tar imot i tro.

Mhb, 13

Ved dåp av barn lærer DNM at "kristne foreldre som ønsker å døpe sine barn i vår menighet tror at barna tilhører Gud", og ved velsignelse av barn at "de [foreldrene] overlater sitt barn i Guds hender i tro på at Guds rike tilhører barnet og med bønn om Guds velsignelse over barnets fremtid"

Mhb, 27

CA II

Dnk lærer "at alle mennesker som er forplantet på naturlig vis, etter Adams fall blir født med synd, det vil si uten frykt for Gud, uten tillit til Gud og med begjær, og at denne arvelige sykdom og brist virkelig er synd, som fordømmer og også nå fører med seg den evige død for dem som ikke blir gjenfødt ved dåpen og Den Hellige Ånd."

Rom 8,6f
1 Kor 2,14

Dnk forstår ikke synd primært som konkrete overtredelser, men som en fundamental brist i menneskets gudsforhold. Læren om arvesynden søker å ta på alvor Skriftens vitnesbyrd om menneskets stilling overfor Gud. Den viser ikke til en defekt i de menneskelige arveanlegg. Synden oppstår heller ikke på et eller annet trinn i det enkelte menneskes

Salme 51,7

utvikling, men gjelder for ethvert menneske idet de trer inn i verden. Mennesket blir ikke en synder i det øyeblikk det begår bevisste overtredelser. Mennesket faller i synd fordi det allerede er en synder. Mennesket kommer til verden "med skyld" og trenger å bli gjenfødt ved dåpen og Den Hellige Ånd. Læren om arvesynden tjener til å gi Gud alene æren for frelsesverket.

5.3 Mennesket og troen

Joh 3,3

CA IV

Begge kirkesamfunn lærer at mennesket ikke kan frelse seg selv, men må bli "født på ny". De er enige i "at menneskene ikke kan bli rettferdiggjort overfor Gud ved egne krefter, fortjenester eller gjerninger, men at de blir rettferdiggjort uten vederlag for Kristi skyld ved troen, når de tror at de blir tatt til nåde og at syndene blir forlatt for Kristi skyld, han som ved sin død har gjort fyldest for våre synder. Denne tro tilregner Gud dem som rettferdighet for seg, Rom 3 og 4.

Fil 3,9

Begge kirkesamfunn er enige i at troen alene er nødvendig og tilstrekkelig til frelse. Troen er en Guds gave. Gud gir oss sin Hellige Ånd så vi kan tro at våre synder blir tilgitt for Jesu Kristi skyld. Menneskets gjerninger eller kvalifikasjoner kan ikke legge noe til vår rettferdighet overfor Gud.

Rom 10,14-17

Troen er primært å forstå som tillit. Sett fra ett perspektiv er tillit menneskets indre og uforklarlige overbevisning. Sett fra et annet perspektiv vil tilliten ha sin årsak i noe eller noen utenfor mennesket, og som er troverdig. Bibelen vitner om Gud som har gitt seg til kjenne i sitt skaperverk, i historien, gjennom sine profeter, og fremfor alt gjennom sin egen sønn, Jesus Kristus, hans inkarnasjon, liv, død og oppstandelse. Selv om dette budskapet må formidles av mennesker, er ikke troen et menneskelig verk. Troen er et Guds verk, i og med at han skaper tro i menneskers hjerte ved den Hellige Ånd når budskapet blir forkynt.

Likevel betones selve troen ulikt i de to kirkesamfunn. Skillet blir særlig tydelig i synet på hvordan troen oppstår og spedbarns forhold til troen.

DNM understreker at troen skapes av Den Hellige Ånd under forkynnelsen av Guds ord. Ordet og Ånden gjør det mulig for et menneske å si ja eller nei til forkynnelsen evangeliet. Det er viktig for DNM å understreke at også menneskets ja til Gud må ha plass innen forståelsen av frelestilegnelsen, i tillegg til Guds store ja til mennesket gjennom hans gjerning i Jesus Kristus. I DNM har man en forståelse av troen som også innebærer et erkjennelses- og et overgivelsesaspekt. Troen kan normalt ikke beskrives som passivitet/fravær av motstand eller løsrives fra menneskets bevissthet og engasjement.

CA IX

Dnk lærer også at troen er knyttet til Ordets og Åndens virke, men ser samtidig troen i nær sammenheng med dåpens nådemiddel. Derfor "lærer de at den [dåpen] er nødvendig til frelse". Det er ulike betoningene innen Dnk om forholdet tro-dåp ved dåp av spedbarn. Noen betoner at troen blir gitt i dåpen, andre at spebarnas hjelpeløshet er et uttrykk for tro. En tredje forståelse er at menigheten/foresatte har en stedfortredende tro for barnet. Felles for disse er at tro og dåp hører sammen og at dåpens sakrament gir gjenfødelse og syndenes forlattelse.

5.4 Troen og den nye skapning

2 Kor 5,17
1 Tess 1,3
Jak 2,18
Gal 5,22-23

DNM og Dnk understreker at den som tror er en ny skapning i Kristus. Troen gir et nytt liv som viser seg i gjerning. Når troen bærer frukt i form av gode gjerninger skyldes ikke det vår egen fortjeneste, men er Åndens frukt som virkes i det gjenfødte mennesket.

Det er viktig for begge kirker å understreke at læren om rettferdiggjørelse ved tro alene ikke er til hinder for å vektlegge gode gjerninger. Vi må skille mellom gjerninger som har til hensikt å rettferdiggjøre mennesker overfor Gud, og gjerninger som springer ut av den rettferdighet som Gud allerede har gitt oss.

Gal 5,16-17
Rom 6,1f

1 Joh 1,8

Helliggjørelsen har en sentral plass i begge kirkesamfunns trosforståelse. Begge kirker lærer at striden mot den onde natur og vårt gamle menneske er en livslang kamp for den troende inn-til fullendelsen. Åndens kraft og utrustning hjelper den troende til å vokse i et hellig liv i tjeneste for Gud. Både DNM og Dnk lærer at helliggjørelsen er en vekst i og til Kristus, men avviser at det er mulig å oppnå syndefrihet.

Jf. Kap 9
Jf. FoR

Gruppen fra Dnk vil understreke at Dnk i de senere år har lært mer om hvor viktig helligjørelsen er for troen. Kontakten med andre kirkesamfunn og bevegelser har bidratt sterkt til dette.

5.5 Sammenfatning

Det er stor grad av enighet i forståelsen av mennesket og troen i våre to kirkesamfunn. Forskjellene er tydeligst i synet på arvesynden og frelsetilegnelsen. DNM betoner at Ordet er det egentlige nådemiddel som skaper tro og gjenføder, mens Dnk knytter gjenfødselen til Ordet og dåpen. Begge kirkesamfunn lærer at tro og dåp hører sammen.

Kap. 6 Dåpen

6.1 Dåpen som enhetstegn

Begge kirkesamfunn er enige om at dåpen er et uttrykk for vår felles tro på den korsfestede og oppstandne Kristus. Alle som døpes, døpes for å tilhøre den universelle kirke til alle tider. Det er den kristne kirkes ufullkommenhet som gjør at dåpen likevel har ført til splittelse. En av årsakene er at forholdet mellom tro, dåp og menighet tilrettelegges forskjellig.

Dnk lærer at dåpen fører mennesker inn i fellesskap med Kristus og dermed inn i kirken, Kristi legeme. Dnk vektlegger at den døypte føres inn i den universelle kirke til alle tider. Dåp er en forutsetning for å bli medlem i Dnk og åpner for deltakelse ved nattverdbordet.

I DNM læres det at bekjennelsen til Jesus som Frelser og Herre er den eneste betingelsen for å bli tatt opp som medlem i den lokale menighet. Dette punkt er også slått fast i statuttene for det internasjonale kirkefellesskapet som DNM er tilsluttet. Det er Den Hellige Ånd som føder mennesket inn i Kristi legeme og gir det del i den universelle menighet til alle tider. Dåpen vitner om dette universelle kristne fellesskap. Også i DNM er dåpen knyttet nært opp til omvendelse, gjøfødelse og inngangen til det kristne liv, men dåpen er i seg selv ikke frelsende.

6.2 Dåpens betydning

Dåpen er tegnet på det nye livet som gis ved Jesus Kristus. Både DNM og Dnk vektlegger den nære sammenhengen mellom dåpens innstiftelse av Herren Jesus og menneskets delaktighet i Jesu død og oppstandelse. Allikevel forstår våre kirkesamfunn dåpens betydning og virkekraft noe forskjellig.

Rom 6, 1-5

Dnk lærer at dåpen er et sakrament. Dnk omtaler både dåp, nattverd og Guds ord som nådemidler. Gud gir sin usynlige nåde gjennom sakramentenes synlige midler.

I DNM er begrepet sakrament lite benyttet. DNM forstår dåpen som en hellig handling innstiftet av Kristus, men ser Ordet som det eneste nådemiddel.

Begge kirker er enige om at den kristne dåp har sin forutsetning og sitt grunnlag i Jesu død og oppstandelse. Uten Jesu død og legemlige oppstandelse ville dåpen til Kristus være uten mening. Men forholdet mellom dåpen og Jesu død og oppstandelse forstås og vektlegges på forskjellig vis.

Dnk lærer at dåpen *virkeleggjør* livssamfunn med Kristus i hans død og oppstandelse. Gjennom dåpen får mennesket del i Jesu død og oppstandelse, og dermed del i frelsen.

DNM lærer at dåpen *tydeliggjør* den delaktighet som den dømte har med Kristus i hans død og oppstandelse.

Matt 28:18-20

Begge kirkesamfunn er enige om at kristen dåp skjer i den treenige Guds navn. Dåpen utføres på Jesu Kristi ord og befaling. Den kristne dåp kan ikke sløyfes eller erstattes av noen annen form for vannløs eller åndelig dåp uten at kirken kommer i konflikt med Jesu ord. Dåpen er et nødvendig ledd når kirken virkeleggjør misjonsbefalingen om å gjøre disipler. Dåp og opplæring er parallelle og nødvendige elementer i misjonsbefalingen. Dåpen må derfor forberedes og følges opp gjennom undervisning og kristen oppdragelse. Begge kirkesamfunn vil sterkt understreke betydningen av nåden alene, som grunnlag for frelsen og det nye livet. Men kirkene vektlegger forholdet mellom Guds nåde og dåpen noe forskjellig.

DNM understreker at Guds nåde møter oss før dåpen. Det skjer gjennom evangeliet, som kommer til oss både som det skrevne ord i Bibelen og som det talte Guds ord i forkynnelsen. Den nåde som møter oss i evangeliet kan også DNM, i likhet med mange andre trossamfunn, omtale som Guds "forutgående nåde". Det er denne nåde som gjør det mulig for syndige mennesker, uten eget strev eller egne gjerninger, å komme til omvendelse og tro på Kristus som Frelser og Herre. Den forutgående nåde blir den frelsende nåde. DNM lærer at Guds nåde også virker gjennom dåpen, så lenge Guds ord og evangeliet lyder ved dåpshandlingen. Men den frelsende nåde knyttes til evangeliet og løftesordet, ikke til vannet eller dåpshandlingen.

Dnk lærer at dåpen gir oss del i Guds frelsende nåde. Uten at Guds nåde bare er knyttet til dåpen, og uten at Gud har bundet seg selv, har han bundet sin kirke til å bruke dåpen som et frelsesmiddel. Derfor er dåpen nødvendig til frelse. Også lutheranerne tror at Guds nådige handling gjøres gjeldende før dåpen, men dåpen meddeler Guds frelseshandling i Kristus til det enkelte menneske. Selv om Dnk understreker at dåpen er nødvendig til frelse, innebærer ikke det at den udøpte står utenfor Guds nåde og kjærlighet. Dnk's gruppe ønsker spesielt å understreke at dette også gjelder de udøpte barna

Joh 3,5
Ef 5,26
Tit 3,5

Begge kirkesamfunn lærer at gjenfødselen skjer ved Guds Hellige Ånd, uten menneskelig medvirkning. Begge understreker at Ordet og Ånden er knyttet sammen og at de ikke kan skilles.

Selv om det i Dnk kan være ulik vektlegging i synet på gjenfødselen, lærer Dnk at frelse og gjenfødselse skjer i dåpen. Der virker Ordet sammen med vannet.

Jak 1,18; 23

DNM lærer at gjenfødselen skjer ved Guds ord. Evangeliet, det skrevne og forkynte ord, er det avgjørende frelsesmiddel. DNM forstår Ordet som det eneste gjenfødselsesmiddel og lærer at dåpen er viktig, men ikke avgjørende for å bli født på ny. Men DNM mener at enhver kristen bør være en døpt kristen.

1 Pet 3,21

6.3 Dåp og tro

Begge kirker vil understreke sammenhengen mellom dåp og tro. Både dåp av voksne og dåp av barn finner sted i menighetene, de troendes forsamling. I begge kirker vil den som blir døpt som voksen bekjenne sin tro før dåpshandlingen finner sted. I dagens samfunn er opplæringen i den kristne tro et felles anliggende.

I begge kirkesamfunn blir tro forstått som tillit til Gud og Guds gjerning med oss. Troen er ikke noe den kristne presterer, men en gave fra Gud. På tross av felles oppfatninger dras det ulike konsekvenser av forholdet mellom dåp og tro.

Dnk legger vekt på at Gud i dåpen skaper tro i et menneske ved sin Ånd, også hos dem som ikke har evne til å forstå hva som skjer. Derfor kan også små barn få del i den nåde som gis i dåpen. Barnets hjelpeløshet og åpenhet kan sees som et vitnesbyrd om at frelsen er av bare nåde. Også mennesker som av ulike årsaker - f. eks. psykisk handikap eller sykdom - ikke kan bekjenne

troen i form av en "munnens bekjennelse til Jesus som Herre" kan ha del i den tillitsfulle og frelsende troen som Gud gir til mennesket.

CA IX

Også i luthersk sammenheng står tanken om at dåpen må tas i mot i tro sentralt: "Derfor bør sakramentene brukes slik at troen slutter seg til, den som stoler på de løftene som blir gitt og fremvist ved sakramentene". Dåpen og den kristne troen henger uløselig sammen.

Gb II, 13

Tilliten til foreldre, faddere og menighet som bærere av troen er også et viktig aspekt. I de senere år har man særlig lagt vekt på at det er det kristne fellesskapet og kirken som bærer av den apostoliske tradisjon som er ansvarlige for at troen videreføres og formidles til de døpte. Opplæringen i troen er helt avgjørende for å bli døpt. Derfor lærer Dnk at "det er en forutsetning for dåp at de oppdras i kristen tro".

Apg 8,37

Også i DNM forstås troen som en Guds gave. Begrepet *troendes dåp* benyttes i stedet for *voksen dåp* for å tydeliggjøre den personlige tro som forutsetning for dåp. Dåpen sees som et gjensvar på Guds nåde. Den bekjente tro hos dåpskandidaten sees som en forutsetning for dåp. Troen forstås som tillit til Guds løftesord, ikke som en gjerning eller prestasjon. Også tro som tillit forutsetter normalt et kunnskapsmessig innhold. I Skriften synes rekkefølgen klar, først kommer et menneske til tro, deretter blir det døpt. Denne rekkefølge skyldes ikke bare at Det nye testamente omtaler en misjonssituasjon. Rekkefølgen synes å ha teologisk betydning. Også i de tilfelle hvor *hele hus* blir døpt, står det at alle først var kommet til tro. Dersom *hele hus* inkluderer både barn og slaver, noe som kan være mulig, forutsettes det at alle som ble døpt først var kommet til tro.

Apg 16,31-34
Apg 18,8

I DNM vil de fleste mene at denne sammenhengen er så viktig at den bekjente tro må lyde fra dåpskandidatens egen munn. Alderen er underordnet. Ved dåp av små barn i DNMs menigheter forutsettes det at troen bekjennes av minst en av barnets foreldre eller foresatte. Dåp av barn begrunnes i overbevisning om at barna omfattes av forsoningen og i nærheten mellom foreldrenes tro, barnet og menighetsfellesskapet.

6.4 Dåpen og livet i Kristus

Det nye livet i Kristus innebærer både en personlig etterfølgelse av ham og et kall til å virkeliggjøre Guds vilje på alle livets områder. At vi har del i Kristi død og oppstandelse, innebærer et felles ansvar for å vitne om Kristi frigjørende og nyskapende evangelium. Begge kirkesamfunn fastholder at dåpen er nært knyttet til helligjørelsen.

6.5 Dåpspraksis i Den norske kirke og i Det Norske Misjonsforbund

6.5.1 Dåp i vann

Dåpen blir utført med vann i Faderens, Sønnens og Den Helige Ånds navn. Denne grunnleggende forutsetning for dåpsfeiringen er lik i våre kirkesamfunn. Vannet er nødvendig for å kunne tale om en gyldig dåp. Begge kirker lærer at vannet er viktig for å markere overgangen fra det gamle til det nye livet. Full neddykking er et uttrykk for at den kristne gjennom dåpen har del i Kristi død og oppstandelse.

Dnk døver vanligvis ved å øse vann tre ganger over dåpskandidatens hode, både ved barnedåp og voksendåp. I Dnk er vannet nødvendig også for at dåpen skal ha frelsende virkning. Likevel er det ikke vannet som frelser, men Gud ved sitt løftesord som lyder i, med og under dåpshandlingen. Løftesordene lar seg ikke løsrive fra elementene.

Barnedåp er uten sammenligning mest vanlig. De siste årene har andelen av barnedøpte sunket. I 1999 ble 81,2 prosent av alle fødte barn i Norge døpt i Dnk. Men det er et økende antall dåpshandlinger av unge/voksne i forbindelse med konfirmasjon i Dnk. I dag er Dnk det trossamfunn som døver flest voksne hvert år. Den norske kirke døde i 1999 1.188 personer over 12 år. I 1998 døde pinsemenighetene i Norge til sammen 704 personer.

I DNM foregår troendes dåp ved full neddykking, mens dåp av barn normalt skjer ved å øse vann tre ganger over barnets hode. Årlig utføres det i DNMs menigheter omkring 100-150 dåpshandlinger av troende mot omkring 20-25 dåpshandlinger av barn. De fleste av DNM's medlemmer som døver sine barn tilhører Dnk og lar sine barn døpe i Dnk. Dette skjer fordi noen ønsker denne tilhørighet til Dnk, men det skjer også

fordi noen menigheter ikke praktiserer dåp av barn. Enkelte menigheter har fattet vedtak om at dåp av barn ikke skal utføres i deres menighetslokale. I dag er det en økende tendens til at flere menigheter utfører både dåp av barn og dåp av troende.

6.5.2 Dåp som engangshandling

Begge kirkesamfunn er enige om at dåpen hører hjemme ved inngangen til det kristne liv, og er en engangshandling. Imidlertid ser kirkesamfunnene fortsatt forskjellig på hva som er gyldig dåp. Dette har konsekvenser for spørsmålet om såkalt gjendåp. Definisjonen av gjendåp er uavklart mellom de to kirkesamfunnene. Gruppen har i sin samtale drøftet uttrykkene "barnedåp", "voksendåp" og "troendes dåp" og samstemmer i at "forskjellen mellom barne- og troendes dåp blir mindre skarp dersom man erkjenner at begge former for dåp innebærer Guds eget initiativ i Kristus og ses som et uttrykk for troens tilsvar innen rammen av de troendes fellesskap".

DNE, 21

Dnk mener at dåp av mennesker som allerede er døpt som barn i Dnk er svært problematisk, fordi det underkjenner sentrale aspekter ved trosgrunnlaget for kirken. Dåp som er utført med vann i Faderens, Sønnens og Den Hellige Ånds navn anerkjennes fra Dnk's side som gyldig dåp, uavhengig av hvilket kirkesamfunn dåpen er utført i. Dnk opplever gjendåp som en stor økumenisk smerte og en hindring for et dypere økumenisk fellesskap. Samtidig forstår Dnk uroen som DNM uttrykker angående folkekirkens dåpspraksis. Man har i den senere tid blitt mer bevisst på at delaktighet i kirkens liv med sikte på en personlig bekjennelse av troen hos den døypte er en del av forutsetningen for å bli døpt. På denne bakgrunn har Dnk rustet opp dåpsopplæringen for å styrke sammenhengen mellom dåp, opplæring og tro.

DNM mener at troendes dåp ikke nødvendigvis er å betrakte som gjendåp, selv om de døpte tidligere er døpt i et annet kirkesamfunn. Spørsmålet om hva som er å betrakte som gjendåp, avgjøres av kriteriene for en gyldig dåp. DNMs tilretteleggelse av troendes dåp går ikke bare på en kritikk av Dnks dåpsforståelse, men også på Dnks dåpspraksis. Ankepunktet er først og fremst den svake forbindelsen mellom bekjennelse av troen og dåpshandlingen. Fra DNMs side er den folkekirkelige dåpspraksis et problem. Det stilles spørsmål ved om en kirke kan påta seg å representere troen av mennesker og familier som ikke selv bekjenner troen på Jesus som Frelser og Herre. Et flertall av DNMs forkynnere kjenner frihet til å døpe mennesker til Kristus i de tilfeller hvor mennesker er døpt som barn og aldri har hatt et bevisst forhold til kirke eller troen på Jesus. En slik dåp utført etter omvendelse og bekjennelse av troen, vil ikke bli forstått som en gjendåp. Samtidig er det forståelig at kirker som døper barn opplever dette som en underkjennelse av deres dåp. Dette er en smerte som synes uunngåelig for det økumeniske arbeid i en folkekirkesituasjon.

DNMs pastorer gir en bevisst rådgivning i forhold til aktuelle dåpskandidater. For å unngå ureflekterte og impulspregede dåpshandlinger ber noen pastorer kandidaten å tenke gjennom og begrunne hvorfor den dåp de fikk som barn ikke er å betrakte som en kristen dåp. Etter en slik gjennomtenkning fra kandidatens side, vil de fleste pastorer utføre den dåp som det bes om. Samvittighetsfriheten innebærer at den enkeltes overbevisning til slutt blir avgjørende. Mange innen DNM vil mene at det går en grense ved det tilfelle at en person begjærer ny dåp i samme menighet eller kirkesamfunn som barnedåp ble utført. Dette kan sprengte den teologiske integritet i vedkommende menighet eller trossamfunn. I DNM er det en utfordring å skape større samstemmighet om det siste punktet.

6.6 Dåp og dåpspraksis som økumenisk utfordring

Under overskriften "På vei mot en gjensidig anerkjennelse av dåpen" formulerer BEM-dokumentet følgende økumeniske målsetning for tiden som kommer:

DNE, 22-23

"(15) Kirkene godkjenner i stigende grad hverandres dåp som uttrykk for den ene dåp til Kristus når dåpskandidaten har be-

kjent Jesus Kristus som Herre. Eller, i tilfelle barnedåp, når denne bekjennelse avlegges av kirken (foreldre, foresatte, faddere og menighet) og først senere bekreftes gjennom den døptes personlige tro og engasjement. Gjensidig anerkjennelse av hverandres dåp blir sett på som et viktig tegn og middel for å uttrykke den dåpsenhet som er gitt i Kristus. Så sant det er mulig, burde kirkene gi klart uttrykk for denne gjensidige anerkjennelsen.

(16) For å overvinne forskjellene seg i mellom, burde overbeviste baptister og de som praktiserer barnedåp gjennomtenke enkelte sider ved sin egen praksis. De første burde finne mer synlige uttrykksformer for det faktum at barna lever under Guds beskyttende nåde. De andre må vokte seg for en praksis som kan oppfattes som likegyldig dåpspraksis og ta mer på alvor sitt ansvar for å oppdra de dømte barna til mer moden hengivelse til Kristus."

Begge våre kirker slutter seg til en slik målsetning.

6.7 Sammenfatning

Gruppen ønsker å understreke at vi deler den tro at dåpen er et uttrykk for innlemmelsen i Jesus Kristus. I fellesskap bekjenner vi at tro og dåp hører sammen. Gruppen vil vektlegge at en kristen skal være en døpt kristen.

Samtalene har også gitt nye utfordringer inn i våre sammenhenger. DNM utfordrer Dnk på dens folkekirkelige dåpspraksis, mens Dnk utfordrer DNM både på teologiske synspunkter og dåpspraksis som innebærer en underkjennelse av barnedåpen i Dnk.

Det betyr at det bare er delvis gjensidig anerkjennelse av hverandres dåp i våre to kirkesamfunn. Konsekvensene av ulike dåps-syn og dåpspraksis er det største hinder for nærmere forpliktende samarbeid som for eksempel utveksling av arbeidere til kirkelige stillinger.

Kap. 7 Nattverden

7.1 Nattverdets innstiftelse og betydning

Matt 26,26-29
1 Kor 11,23-26

Begge kirkesamfunn er enige om at nattverden er en hellig handling som er innstiftet av Jesus Kristus, og har sin grunn i hans liv, død og oppstandelse. Han ba oss å feire dette hellige måltid inntil han kommer igjen.

Begge kirkesamfunn lærer at nattverden er et minnemåltid om Jesu død og oppstandelse der evangeliet blir forkynt. Nattverden er et fellesskapsmåltid med Kristus og med menigheten til alle tider. Samtidig er den en foregripelse av festmåltidet i det fullkomne Guds rike.

Begge kirkesamfunn feirer nattverd som en sentral del av menighetens liv. Både DNM og Dnk understreker at Jesus Kristus er virkelig tilstede i nattverdsmåltidet og at han formidler sin nåde til alle som tror. Likevel blir nattverdets betydning og Kristi tilstedeværelse forstått noe forskjellig.

DNM forstår Ordet som det egentlige nådemiddel. Nattverden er Guds Ord synliggjort og forstås som en symbolsk forkynnelse av Ordet. DNM kan si at Guds løftesord i nattverden formidler nåde så sant at de som deltar bekjenner kristen tro. Man forstår nattverden som et måltid for Guds folk. Den oppstandne Kristus er nærværende i nattverdshandlingen ved Ordet og Ånden på en for oss uforklarlig måte. Jesu nærvær og fellesskapet med Kristus i nattverden er knyttet til det at vi spiser brødet og drikker vinen. Ytterligere forklaring av Jesu nærvær i elementene kan innebære at man sier mer enn Bibelen gir grunnlag for.

Dnk lærer at nattverden er et nådemiddel. Gud gir sin usynlige nåde ved disse synlige midler/ tegn. Det betyr at den som tar imot nattverden i tro, mottar syndenes forlatelse og løfte om det evige liv. Dnk understreker at "Kristi legeme og blod i sannhet er til stede og blir utdelt til dem som er med og eter i Herrens nattverd". I kraft av instiftelsesordene er Kristus virkelig tilstede i nattverdets elementer. Dette betyr at vi får del i Kristi legeme og blod, og nyter fruktene av hans soningsdød ved å spise brødet og drikke vinen. Alle som mottar nattverden får del i Jesu legeme og blod. De som ikke er troende spiser og drikker seg til dom.

1 Kor 11,29

7.2 Nattverdfeiringen

Jf. Kap. 2 og 3

Det er blant annet kirkesamfunnenes ulike historiske opphav som gjør at nattverdsliturgien er ulik. Men begge kirkesamfunn understreker at nattverden er en viktig del av gudstjenestefellesskapet.

Begge kirkesamfunnene praktiserer åpent nattverdsbord, dvs at nattverden er åpen for alle troende uansett kirketilhørighet. Nattverd kan bli gitt til barn når de følges av foreldre eller foresatte/familie.

Gruppen har notert seg at Norges Kristne Råd har vedtatt følgende tekst til bruk ved innbydelse til Herrens bord i en protestantisk, økumenisk nattverdsfeiring: "Den korsfestede og oppstandne Kristus kaller oss i nattverdsmåltidet til fellesskap med seg og den verdensvide menighet gjennom alle tider. Dette måltid peker tilbake til Jesu død på korset, og det peker fram mot det fullkomne festmåltid i himmelen. I nattverdsmåltidet har Jesus på en særlig måte lovet sitt underfulle nærvær, han som gir tilgivelse og oppreisning, håp og evig liv. Derfor innbys alle som vil følge Jesus, til å ta del i dette måltidet."

Formuleringen "I nattverdsmåltidet har Jesus på en særlig måte lovet sitt underfulle nærvær, han som gir tilgivelse og oppreisning" er bevisst formulert slik at den kan tolkes på flere måter. Formuleringen utelukker verken en luthersk forståelse eller DNM sitt syn.

DNM

I gudstjenesten forrettes nattverden gjerne av menighetens pastor, men kan også forrettes av andre som er valgt til dette av menigheten. Innen DNM er det vanlig å feire nattverd en søndag i måneden, men nattverden kan også feires i andre samlinger og i hjemmene.

Elementer i nattverdsliturgien er blant annet: lesning av innstiftelsesordene fra 1 Kor 11, bønn, brødsbrytelse, Fadervår, velsignelsen. Nattverden forrettes ved at innstiftelsesordene leses og nattverdelementene innvies under bønn og velsignelse. Under bønningen skjer normalt under brødsbrytelsen.

Det er ulik praksis hvordan selve utdelingen foregår. Det praktiseres utdeling i benkeradene eller ved at man kommer fram til nattverdbordet. Ved selve utdelingen er det vanlig å si: "Samfunn med Jesu Kristi Legeme. Samfunn med Jesu blod". Andre formuleringer er: "Dette er Jesu Krist legeme". "Dette er Jesu Kristi blod".

Nattverdhandlingen avsluttes med et velsignelses- eller løftesord fra bibelen.

Dnk

Nattverden feires i gudstjenesten og forrettes normalt av en ordinert prest. Også lekfolk kan forestå feiringen etter godkjenning. Dåp er en forutsetning for adgang til nattverdsbordet.

GB I, 66ff

I Dnk har nattverdliturgien følgende rekkefølge lovprisning, Sanctus: *Hellig, hellig, hellig*, Fadervår, innstiftelsesordene, Agnus Dei: *Du Guds lam, som bar all verdens synder*. Selve nattverdmåltidet innledes med ordene "Kom, for alt er ferdig".

Utdelingsordene i Dnk lyder: "Dette er Jesu legeme. Dette er Jesu blod". Alternativt brukes: "Kristi legeme, gitt for deg. Kristi blod, utøst for deg".

Etter utdelingen av brød og vin sier liturgen: "Den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus har nå gitt oss sitt hellige legeme og blod som han gav til soning for alle våre synder. Han styrke oss og holde oss oppe i en sann tro til det evige liv. Fred være med dere".

Til slutt ber liturgen en takkekollekt for nattverden.

7.3 Sammenfatning

Det er enighet om viktige sider ved forståelsen av nattverden. Vi står sammen om at nattverden formidler nåde og at Kristus er virkelig tilstede i nattverdsmåltidet. Men det er behov for ytterligere avklaring, særlig i spørsmålet om Kristi tilstedeværelse i nattverdselementene og om hvordan nåden formidles. Begge kirkesamfunn er enig om at bekjennelsen av en felles nattverdsteologi ikke krever uniformitet i liturgi eller praksis ved nattverden.

Kap. 8 Kirken/Menigheten og dens tjenester

8.1 Kirken/ Menighetens karakter og oppgave

Begge kirkesamfunn er enige om at menigheten er fellesskapet av dem som hører Kristus til. Gud skaper, opprettholder og fullender kirken ved Ordet og Den Hellige Ånd.

Menigheten er kalt til å forkynne evangeliet: Å vitne i den Hellige Ånds kraft om at Gud i Kristus har forsonet alle ting med seg selv. Innholdet i dette oppdraget er sammenfattet i misjonsbefalingen, der disiplene sendes til verden for å vitne om den oppstandne. Derfor tjener menigheten som et redskap i Guds frelsesplan inntil Gud blir "alt i alle".

Matt 28, 18-20

1 Kor 15,28

Til denne tjenesten har kirkens Herre kalt alle mennesker som tilhører Kristus. Helt siden apostlenes tid har det vært kirkens oppdrag å forkynne budskapet om Kristus i ord og gjerning. Dette oppdraget ble først gitt til 12 apostler som Jesus utvalgte til å være det nye *Guds folk*. Dette viser til kontinuiteten med det gamle paktfolket, samtidig som Israelfolkets grenser blir sprengt ved at det nye gudsfolket også inkluderer hedninger. Menigheten er derfor Guds *ekklesia* – forsamlingen av de som Gud selv har kalt ut til å leve i samfunn med seg. Den kristologiske forankring kommer særlig tydelig til uttrykk gjennom at kirken kalles *Kristi legeme*, hvor Kristus selv er hodet. Med uttrykket *Åndens tempel*, knytter de nytestamentlige forfattere kirken sammen med Helligåndens nærvær og gjerning. I de nytestamentlige brev oppsummeres dette trinitariske perspektivet gjerne i begrepet *koinonia* som viser til et fellesskap i gjensidig delaktighet og solidaritet med den treenige Gud og med hverandre. I tillegg til disse bildene, finnes det i NT en rekke sammenligninger og bilder for å forklare hva den kristne menighet er.

1 Joh 1,3

Ef 1,23

1 Kor 12

1 Pet 2,5

Ef 2,19

Joh 15,1

1 Kor 3,9-16

2 Kor 6,16-18

Ef 2,20

8.2 Menighetens livsfunksjoner

Begge kirkesamfunn er enig i at det ikke finnes et entydig mønster i Det nye testamente for hvordan man skal ordne menigheten. Men både DNM og Dnk er enige om at noen grunnleggende oppgaver må være ivaretatt, dersom kirken skal være en sann kirke i samsvar med det kallet den har fått. Evangeliet må forkynnes. Dette innebærer misjon og evangelisering, dåp og opplæring. I tillegg samler menigheten seg til gudstjenestelig fellesskap og bønn, og Jesus har bedt oss å feire nattverd. En annen sentral oppgave er å holde tilsyn med menigheten, slik en hyrde holder tilsyn med hjorden. Menigheten er også kalt til å drive diakoni: Å vise Guds uendelige kjærlighet til sin skapning.

Matt 28,18-20

1 Kor 11

Joh 21,15

1 Pet 5,24

Mk 10,42 Denne tjenesten hviler dels i den gjerning som Kristus selv utførte i sitt liv, dels i de påbud som han ga til sine disipler: "Den som vil være stor blant dere, skal være som en tjener for alle".

8.3 Kallet til hele Guds folk

For å virkeliggjøre kirken/menighetens oppdrag i verden, kaller Gud alle mennesker til samfunn med seg og til tjeneste for sin kirke. Gud gir sine gaver til den enkelte i menigheten ved Den Hellige Ånd, og man blir en del av Kristi legeme og får kallet til å vitne om Kristus. Hele troens folk blir kalt "et kongelig presteskap". Dette allmenne prestedømme kan bare forstås fullt ut i lys av Kristus og hans offer. Ved hans død og oppstandelse får de kristne del i hans presteverdighet. Alle kristne er kalt til, med fellesskapets hjelp, å oppdage de gaver som de har mottatt til fellesskapets oppbyggelse og til tjeneste for den verden som kirken er sendt til. Det "åndelige offer" som de kristne skal bære fram er knyttet både til gudstjeneste fellesskapet og livet generelt. Tjenesten som alle kristne har fått del i kan ikke løsrives fra det kirkelige fellesskap, i menigheten.

1 Kor 12
1 Pet 4,10-11
1 Pet 2,5
Heb 9

Rom 12,1

Dnk og DNM har en noe ulik forståelse av hvordan dette skal utmeisles i kirken i dag.

DNM vektlegger det allmenne prestedømme og alle troende har del i Kristi legeme. Hvert lem på Kristi legeme har en funksjon / tjeneste for å tjene fellesskapet. I DNM tilstrebes et mangfold av nådegaver og tjenester. Det allmenne prestedømme kommer bla til uttrykk ved at alle troende, som har menighetens tillit, kan forkynne Guds Ord og forrette dåp og nattverd. Like fullt er disse oppgavene oftest overlatt til valgte ledere eller kalte pastorer. For DNM er det viktig at den lokale menighet består av Kristus-troende mennesker. Det er troens folk som har ansvar for styringsoppgaver i Guds menighet. Dette bør ikke overlates til staten eller ikke-troende mennesker.

Dnk betoner at alle kristne er Kristi representanter (det allmenne prestedømme) ved at de ved dåpen ble forenet med Kristus og kalt til et liv sammen med ham. Alle kristne er derfor ansvarlig for at den rettslige forfatningen og organiseringen av kirken på best mulig vis svarer til innholdet i kirkens sendelse. Kirken er ikke en statisk og uforanderlig arv fra fortiden, men må hele tiden reformeres for å kunne utføre sitt oppdrag best mulig. Dnk har heller ikke noen ferdig bibelsk modell for menighetens oppbygning. Den synodale struktur

med menighetsråd, bispedømmeråd og kirkemøte er et uttrykk for Dnk sitt ønske om å organisere kirken med blick for det allmenne prestedømmets delaktighet og medansvar. I kirkeloven § s 33 slås det fast at rådene er forpliktet på kirkens læregrunnlag.

Begge kirkesamfunn ser ordningen av kirkens liv som en utfordring, og anerkjenner at menighetens ulike lemmer trenger hjelp til å forstå hva det vil si å følge Guds vilje og Den Hellige Ånds ledelse.

8.4 Om embeter/tjenester

8.4.1 Embeter /Tjenester

1 Pet 2,9

Ef 4,11

1 Kor 12,28
Rom 12,4ff

Samtidig med at alle kristne utgjør et "kongelig presteskap", har Kristus gitt tjenester/ embeter i menigheten for at evangeliet skal bli forkynt: "Han satte noen til apostler, noen til profeter, noen til evangelister, noen til hyrder og lærere etc." Ved disse embeter/ tjenester skaper Gud Kristi menighet ved at evangeliet forkynnes i Den Hellige Ånds kraft. Disse tjenestene er ikke grunnleggende forskjellig fra andre nådegaver.

1 Pet 5,1-4

Både DNM og Dnk vil peke på det nære forholdet mellom menighet og tjeneste: Tjenesten kan bare tenkes som en tjeneste *i relasjon til* menigheten. Derfor er det viktig at de som kalles er egnet for den tjenesten de kalles til. Dette gjelder ikke minst for hyrdetjenesten. Det betyr at man må stille spesielle krav til læremessig forpliktelse, personlig utrustning og etisk integritet for den som skal ha ansvar som pastor/prest i menigheten.

Luk 10,16

1 Pet 4,11

Samtidig har tjenesten en forankring hos Gud, i det Kristus trer fram i embetsbærerens person når Åndens gaver blir forvaltet rett: "Den som hører dere, hører meg". Det gir embedet/tjenesten en stilling *overfor* menigheten ved at tjenesten ikke kan reduseres til talerør for alminnelige meninger. "Den som taler skal se til at han taler Guds ord" Embetsbæreren har med andre ord til oppgave å verne om kirkens lære. Dette betyr ikke at tjenesten skal ha en autoritær profil, men man framhever at det er Gud som er tjenestens opphav og fullender. Både Dnk og DNM understreker at en pastor/prest ikke er evangeliets herre, men dets tjener.

DNM innvier pastorer og misjonærer til tjeneste i menigheten. Denne innvielsen er Misjonsforbundets og menighetenes bekreftelse på det kallet til forkynner- eller misjonærtjenesten som den enkelte allerede har mottatt fra Gud. Ordinasjonen blir ikke betraktet som en gudshandling i streng forstand, men en velsignelse av ordinanden. Innvielse kan finne sted i menigheten eller i Årskonferansen. Innvielse uttrykker menigheten(e)s tillit til den som er ordinert. Ordinasjon til pastor blir sett på som en generell godkjenning som lokalmenighetene bekrefter. DNM innvier både kvinner og menn til pastortjenesten. Den som er ordinert til pastor kan fungere både som evangelist og lærer. Denne ordinasjonen forutsetter normalt fire års teologisk utdanning og ett års prøving av tjenesten.

CA XIV

Dnk lærer at man må være "rettelig kalt" for å ha presteembetet i kirken. Prester i Dnk har normalt teologisk embedseksamen. Nylig ble det åpnet for at også andre med annen relevant utdanning og bakgrunn kan ordineres til prestedtjeneste i Dnk. Kirkens kall kommer til uttrykk i ordinasjonen. Her fokuserer man ikke på embetet i seg selv, men på den troens virkelighet som embedet hjelper til med å frambringe. Dette knyttes opp til tjenesten med Ord og sakrament som Den Hellige Ånd bruker for å nå mennesker med sin nyskapende kraft. Siden det er Den Hellige Ånd som virker tro gjennom disse gaver, kan man i Dnk tale om en guddommelig innstiftelse av embedet. Autoriteten i embedet støtter seg altså ikke på historiske vedtak eller på institusjonelle former, men på innholdet i tjenesten; å vitne om evangeliet, forvalte sakramentene, løse og fastholde synder osv. I lys av denne innholdsmessige bestemmelse er det mulig å tale om embedet som et *vilkår* for kirken. Embetet er til for at troen som rettferdiggjør skal bli mennesker til del. For Dnk er kateketer og diakoners stilling sitt forhold til embetet et uavklart spørsmål.

CA V

CA IV

8.4.2 Tilsynsfunksjoner

Selv om kirkens enhet er gitt i og med evangeliet, kan enheten også uttrykkes i den kirkelige struktur. Begge kirkesamfunn har en tilsynstjeneste som uttrykker enheten i mangfoldigheten av nådegaver og tjenester som Den Hellige Ånd gir til menigheten. Dette tilsynsambetet/tjenesten blir ikke forstått som prinsipielt forskjellig fra hyrde/pastortjenesten som er nevnt ovenfor, men har en praktisk funksjon som både DNM og Dnk har funnet tjenlig. De som er satt til å utføre kirkelige tjenester er kalt til å stå under et slikt kirkelig tilsyn. Den bibel-

ske overlevering gir ikke klare premisser for hvordan et slikt tilsyn skal komme til uttrykk, men sier noe om hvilke funksjoner som skal ivaretas.

DNM ivaretar tilsynsfunksjonen ved misjonsforstander og distriktsforstandere. Misjonsforstanderen blir valgt av menighetene på generalkonferansen. Misjonsforstanderen innsettes til sin tjeneste under årskonferansen. Distriktsforstandere er innsatt som åndelige og administrative ledere for sine respektive distrikt. Tanken om apostolsk suksesjon ved ordinasjon av biskop/ tilsynsfunksjon er fremmed. Det apostolske innhold i tjenesten er avgjørende.

Dnk lærer at biskopen ikke har noen åndelige fullmakter utover presteembetet. Både prest og biskop er kalt til en prestelig tjeneste omkring ord og sakrament. Men biskopen har fått tildelt en særlig tilsynsoppgave, både ved den ordinatoroppgaven som ligger til embetet og hyrdefunksjonen i ledelsen av gudsfolkets tjeneste i verden. Det heter bl.a. i ritualet for vigsel av biskop at biskopen skal ta vare på den apostoliske læren og legge vekt på å fremme og verne enhet i Guds kirke.

Selv om ikke Dnk mener at den historiske, apostoliske suksesjon med håndspålegging er et *vilkår* for et gyldig tilsynsembete, kan bispesuksesjonen sees på som et *tegn* på kirkens troskap mot apostlenes lære.

PA §52

8.5 Sammenfatning

Begge kirkesamfunn er grunnleggende enig i at menigheten er forsamlingen av de hellige, blitt til ved Ordet og Ånden. Det gis ikke en entydig beskrivelse av menighetens ordning i NT, men visse grunnleggende funksjoner må ivaretas for at menigheten skal kunne leve sitt liv og utføre sitt misjonsoppdrag. Utgangspunktet for all tale om tjenester/ embeter i menigheten er Det nye testaments lære om det allmenne prestedømme, nådegavene og Herrens innstiftelse av ulike tjenester. DNM og Dnk har ordnet menighetsstrukturen ulikt, men begge har en ordnet hyrde- og tilsynsfunksjon.

Kap. 9 Gudstjeneste /menighetsliv og karismatisk fornyelse

Under drøftelsen av samtalegruppens mandat ble menighetsliv og forholdet til den karismatiske vekking spesielt nevnt som et aktuelt tema. En av årsakene til dette er at karismatisk vekking har ført både til enhet og splittelse mellom og i kirkesamfunn. Begrepet "karismatisk vekking" brukes både om den tverrkirkelig fornyelsesbevegelse som oppstod i 1960-70 årene og mer generelt om karismatisk fornyelse.

9.1 Gudstjeneste og menighetsliv

Gudstjenestefeiringene i DNM og Dnk har store likhetstrekk tross ulik liturgisk tradisjon. Begge kirkesamfunn forkynner Guds Ord. Bønn, lovprisning og nattverd er andre liturgiske hovedelementer. Målsettingen for gudstjenesten er sammenfallende: Å kalle til omvendelse, tro og tilbedelse. Men på grunn av ulike historiske røtter og menighetsstruktur, ser vi en ulik utforming av et felles gudstjenestemateriale.

9.1.1 Gudstjeneste og menighetsliv i Dnk

I Dnk er menighetens hovedsamling, høymessen, bygd opp som et drama omkring følgende ledd:

Introitus – preludium og inngangssalme
Kyrie – syndsbekjennelse og bønnerop
Gloria - lovsang
Kollektbønn
Tekstlesing
Høymessesalme
Credo – den apostolske eller nikenske trosbekjennelse
Preken
Forbønn
Takkoffer – dåp finner vanligvis sted her
Nattverd
Velsignelse og utsendelse

For å forstå de grunnleggende elementer i Dnk's gudstjeneste- og menighetsliv, kan det pekes på to historiske linjer.

De grunnleggende elementene her går tilbake til kirkens første tid. Det gjelder i dåps- og nattverdfeingingen, men også mht. liturgiske elementer i gudstjenesten for øvrig. Denne arven ut-

gjør fremdeles grunnen under Dnk's gudstjenesteliv. Det innebærer en økumenisk og historisk kontinuitet som gjør at mennesker som er fortrolig med vår kirkes høymesse, kan kjenne seg igjen ved gudstjenesten innen mange forskjellige kirkesamfunn, lutherske og andre. Det har på 1980- og 1990-tallet skjedd mye på det liturgiske området i Dnk. Hand i hand med en økt interesse for kirkens liturgiske liv og større åpenhet for liturgiske former, har det pågått et betydelig arbeid med å fornye kirkens liturgiske bøker. Spørsmålet hvordan kirkens liturgiske arv kan gjøres relevant for dagens mennesker til evangeliets fremme i folket, er levende.

Samtidig er Dnk's menighetsliv langt mer enn det som kommer til uttrykk i fellesskapet om gudstjenesten(e)s liturgi. Hauge-vekkelsen åpnet i sin tid opp for muligheten til å samles til oppbygging og bønn også utenom de fastsatte tider og former, for en ny og friere utfoldelse av Åndens gaver, og for lekfolkets aktive deltagelse på en ny måte. Lekmannsbevegelsen vokste fram, bedehus ble bygd, og organisasjoner for indre og ytre misjon ble etablert. Også i denne sammenhengen er en opptatt av å fornye arven med tanke på dagens situasjon. Arbeidsformer endres og organisatoriske strukturer bearbeides.

Menighetslivet i Dnk er for en stor del er preget av disse to linjene og – i større eller mindre grad - av spenningen mellom dem. Etterkrigstida har imidlertid sett vesentlige nye dimensjoner utvikle seg i dette bildet. Parallelt med utbyggingen av kirkens "rådstruktur" har det i mange menigheter vokst fram en virksomhet rundt kirke/menighetshus og menighetsråd som i mange henseender ivaretar det som tradisjonelt fant sted i regi av organisasjonene. Man har også etablert et omfattende samarbeid mellom organisasjoner og kirkelige organer, for eksempel i "Samarbeidsråd for Menighet og Misjon". Der samles misjonsorganisasjoner og menigheter omkring misjon.

Kap 3.2.2

Ut over dette må det nevnes at Dnk har mottatt impulser fra mange kirker og strømninger i det økumeniske landskap, for eksempel: Taizé, anglikansk spiritualitet, ortodoks ikonografi, katolske messer osv.

Det er for øvrig åpenbart at den teologiske utviklingen i Dnk de senere årene også er med å prege forholdet mellom organisasjonene og kirkens offisielle organer, og menighetslivet lokalt.

9.1.2 Gudstjeneste og menighetsliv i DNM

For de fleste menigheter i DNM er gudstjenesten søndag formiddag ukens hovedsamling. DNMs gudstjenester har ingen skrevet liturgi. Men gudstjenestene har likevel en ganske ensartet oppbygning. Forkynnelsen av Ordet og sang og lovprisning er det primære. Man ønsker også å ha en fruktbar veksling mellom faste tjenester og spontane nådegave innslag i gudstjenesten.

Følgende elementer er faste i gudstjenesten:

Forkynnelse av Ordet og lesning av Skriften. En del forkynnere følger kirkeårets tekstrekke, andre går systematisk gjennom en av Bibelens bøker, har en tema rekke eller velger teksten "fritt".

Sang og lovprisning. Det er både fellessanger, korsang og solo-sang i gudstjenesten. Fellesanger synges fra DNM's sangbok, Salmer og Sanger, og nyere lovsanger. Lovsangsteam og andre sanggrupper leder ofte forsamlingen i sang.

Bønn og vitnesbyrd. Det er vanlig både med Fadervår, frie bønner og personlige vitnesbyrd – enten i tilknytning til åpningen/velkomsten av gudstjenesten eller mer spontane innslag.

Informasjon og kollekt. Det taes opp gaver til menighetens drift og misjonsarbeid og det informeres om ulike arrangementer i menigheten.

Velsignelsen. De fleste menigheter avslutter gudstjenesten med velsignelsen.

Trosbekjennelsen. I enkelte menigheter bruker man også Den apostoliske trosbekjennelse.

Søndagsskole. Barna er som regel til stede under den første delen av gudstjenesten. Deretter samles de for seg selv til søndagsskole eller andre aktiviteter.

Nattverd feires som regel den første søndag i måneden.

Dåp foregår noen ganger i gudstjenesten. Andre ganger holdes det egne dåpsmøter.

I løpet av uken vil det være flere ulike arrangementer, møter og nærfellesskap i menigheten som er vanlige i de fleste menigheter i dag.

En vesentlig del av menighetenes arbeid er barne- og ungdomsarbeidet. Dette består av blant annet barnegrupper, tenåringsarbeid, Alpha-grupper, speiderarbeid, ungdomskor o.l. En annen viktig del av DNMs arbeid er misjon. Misjonsgruppene ber og gir til misjon. I tillegg til dette drives det bibelgrupper, konfirmantarbeid, menighetskor, bønnemøter o.l.

9.2 Kirkesamfunnenes møte med den karismatiske fornyelse

9.2.1 Historisk bakgrunn

I det 20. århundre har det vært flere karismatiske bevegelser. Disse bevegelsene/ vekkelsene har enten dannet nye kirkesamfunn (eksempelvis pinsebevegelsen på begynnelsen av 1900-tallet og trosbevegelsen i 1980-90 årene) eller de har blitt fornyelsesbevegelser innad i tradisjonelle konfesjoner som den karismatiske vekkelse fra 1960-70 årene i den katolske kirke og mange protestantiske kirker. Kirkeundersøkelser anslår at nærmere 500 millioner kristne kan betegnes "karismatikere". De er fordelt på fleste konfesjoner. Dette har ført til nye økumeniske muligheter og utfordringer. Hva Dnk og DNM angår, er det forskjellig holdning både innad i de to kirkesamfunn og mellom dem i forhold til den karismatiske vekkelse.

9.2.2 Dnk's møte med den karismatiske vekkelse

Da den karismatiske vekkelsen brøt inn over Norge på 1970-tallet, ble den generelt møtt med adskillig skepsis innen Dnk. Dels ble den forbundet med pinsebevegelsen som en anså å ha et avklart og avgrensede læremessig forhold til, dels ble den ansett overflødig i en sammenheng hvor nettopp den andre historiske linjen som er nevnt ovenfor hadde ivaretatt nådegavenes frie utfoldelse i kirken. Selv om en ikke var ganske uten erfaring med tungetale og helbredelse ved bønn, skapte den karismatiske vekkelsens fokusering på slike og andre gaver uro. En opplevde også visse utslag av en karismatisk nidkjærhet som ingen var glade for.

Imidlertid førte kontakt med vekkelsen til at stadig flere, også prester og ledere innen Dnk, fikk personlig erfaring med en åndsfylde som bl.a. ga seg utslag i tungetale og profetiske budskap. Disse fant etterhvert sammen i OASE-bevegelsen. For Dnk kom betydningen av OASEs arbeid til å ligge på to plan. For det første medførte de årvisse storsamlingene fornyelse for mange deltakere. Impulser ble brakt med rundt i lokalmenighetene, dels til inspirasjon og glede, dels til spenninger og debatt. For det andre bidro OASEs lederskap til en ny teologisk refleksjon omkring Åndens gjerning og kristenlivets spiritualitet. OASE har ønsket å ivareta luthersk profil og har fungert som en brobygger ved å vise at disse nye uttrykkene ikke står i konflikt med luthersk teologi. Samtidig viste en villighet til å avgrense seg i forhold til en form for karismatikk som nettopp innebar en slik konflikt.

Kontakten med karismatiske miljøer har beriket gudstjenestelivet i Dnk med nye salmer og bønner. Etter at Bispemøtet høsten 2000 vedtok å tillate større variasjon i forhold til gudstjenestefordningene, er det åpnet opp for at nye impulser og større mangfoldighet skal komme til uttrykk i gudstjenesten. Som konkrete eksempler kan vi nevne Stavanger Indremisjon og Storsalen i Oslo.

Oppsummerende kan det sies at det i dag er større åpenhet og en mer avslappet holdning til den form for karismatisk fornyelse som er kanalisert inn i kirkens liv via OASE. Mange ser den som en stor velsignelse for kirken, andre er mer tilbakeholdende. Spenningen synes likevel i dag snarere å være konstruktiv enn splittende i forhold til mangfoldet i Dnk.

9.2.3 DNM's forhold til karismatikk

Karismatiske yringer kan føres tilbake til DNMs begynnelse. Da pinsebevegelsen oppstod i Norge hadde mange i DNM et ambivalent forhold til denne. Karismatikken fikk et sterkere innpass i DNM under vekkelsen ved Frank Mangs i 1930-årene. Da den karismatiske vekkelse kom på dagsordenen i begynnelsen av 70-årene var det ikke noe nytt.

DNM har en åpen, men prøvende holdning til nye bevegelser som når vårt land. Det har vært noen sider ved den karismatiske fornyelse som DNM har tatt avstand fra. Som for eksempel fra læren om at Jesus døde åndelig, at øverste myndighet i menigheten ligger i et autoritært lederskap og usunn helbredelsesforkynnelse. De fleste vil mene at begrepet ånds-dåp er knyttet til kristenlivets begynnelse, uten at dette av den grunn knyttes til vanddåpen. DNM understreker behovet for en stadig fornyelse av tros- og menighetslivet ved Den Hellige Ånd og lærer at et kristent liv er fylt av Ånden.

Ef 5,18

I DNMs strategi er følgende formulering vedtatt: "Å vektlegge fornyelsesarbeidet innen rammen av en sunn og trygg, men samtidig utfordrende karismatikk. Det betyr undervisning og veiledning både om Åndens gaver, Åndens frukt og Åndens gjerning." I praksis betyr dette en karismatikk som ligger nær opp til Oase-bevegelsen.

9.3 Sammenfatning

Kirkesamfunnene har en felles målsetning med deres gudstjenester: å kalle til omvendelse, tro og tilbedelse. Det er også store likheter når det gjelder hovedelementene i gudstjenesten. Sentralt for begge kirker er vektlegging av Ordets forkynnelse. Den karismatiske veknelsen har ført til spenninger innad i kirkene, men mange opplever at den har ført til inspirasjon og fornyelse for både enkeltpersoner og menighetsliv. Et viktig bidrag fra den karismatiske vekkelser har vært den økte teologisk refleksjon omkring Åndens gjerning og plass både i gudstjenesteliv og kristen spiritualitet.

For begge kirkesamfunnene er det fortsatt en utfordring å la karismatikken bli integrert i det lokale menighets- og gudstjenesteliv.

KAP. 10: KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

1: Gjennom de samtaler de to delegasjoner har hatt, er det blitt tydelig at vi står hverandre nær som kirkesamfunn, noe som fremgår av denne utredningen. Vi står sammen om bekjennelsen av den apostoliske tro på den treenige Gud, slik den er gitt oss i Den Hellige Skrift. Begge kirker bygger på den reformatoriske arv der hovedsaken alltid vil være rettferdig-gjørelse ved tro alene for Jesu Kristi skyld.

2: Også på en rekke andre lærepunkt forkynner og lærer vi det samme, noe som er naturlig ut fra vår felles forpliktelse på Bibelen som norm og grunnlag for kirken. Det gjelder blant annet synet på mennesket som Guds skapning, målsettingen for gudstjenesten, kallet til et hellig liv og nødvendigheten av at Den Hellige Ånd stadig fornyer og utrunder sin menighet.

3: Videre er vi felles om å understreke kirkens oppdrag i verden slik det uttrykkes i misjonsbefalingen og i Jesu kall til etterfølgelse og tjeneste.

4: Vi har påvist at det er ulik betoning i spørsmål om embetssyn eller kirkeforståelse. Men begge kirker har en ordnet tilsynstjeneste og en ordnet forvaltning av dåp, nattverd og forkynning av Guds Ord. Vår vurdering er dermed at en i disse spørsmål ikke kan tale om avgjørende motsetninger som skulle gjøre kirkelig fellesskap vanskelig.

5: Samtidig er det klare forskjeller mellom de to kirkesamfunn. Den ene er folkekirke, som omfatter over 85% av befolkningen, og den er mer sammensatt enn den andre. Dnk inneholder større teologiske ulikheter enn DNM. I Dnk finner vi større variasjoner i skriftsyn. Det er ulikheter i tolkningsprinsipper mellom de to kirkesamfunnene. Skillet mellom lov og evangelium vektlegges forskjellig. Variasjonen i samværsformer og møtekultur er også større i en folkekirke enn i en frikirke. Så sant det foreligger en grunnleggende teologisk samstemmighet, må vi kunne leve med variasjoner og nyanseringer, uten at det behøver å ses som kirkesplittende.

6: Når det gjelder synet på nattverden, har vi påvist mange likhetstrekk i de to kirkers teologi og praksis, men det er også forskjeller. Dnk har en sterkere betoning av Kristi reelle nærvær i sakramentet og knytter dette til nattverdelementene brød og vin. DNM vil også understreke Kristi nærvær i nattverds-måltidet, men avstår fra å forklare på hvilken måte Kristus er nærværende. Begge kirkesamfunn har et åpent nattverdbord, og det er derfor ikke noen hindring for at man kan delta i hver-

andres nattverd. Imidlertid kan det være behov for ytterligere samtaler for å avklare om vi også kan forrette nattverd i fellesskap. I gruppen er det usikkerhet om vi kan gå så langt, men vi er enige om å anbefale fortsatte samtaler på dette punkt.

7: Det største problemet mellom våre to kirker er uten tvil spørsmål knyttet til dåpsteologi og dåpspraksis. I DNM døpes som troende voksne noen av dem som er døpt som barn i Dnk. Lokale forstandere og menigheter har ulik praksis. De fleste som døper om igjen er tilbakeholdne og lar være å gjøre det dersom det ikke framkommer som et klart ønske fra dåpskandidaten. Like fullt oppleves dette av Dnk som en underkjennelse av deres dåp.

Gruppen er med andre ord ikke kommet til enighet i forståelsen av begrepet gjendåp. Dette setter foreløpig grenser for samarbeidet. På dette punkt retter de to kirker utfordringer til hverandre. DNM har registrert at Dnk satser mer enn før på oppfølging av dåpen ved dåpssamtaler og et omfattende opplæringsprogram. Likevel opplever DNM at Dnk i sin dåpsteologi og dåpspraksis ikke i tilstrekkelig grad ivaretar forbindelsen mellom tro og dåp. DNM utfordrer også Dnk til å beklage reformasjonstidens fordommer av gjendøperne, ikke bare historisk forklare disse. På sin side vil Dnk ønske ytterligere avklaring når det gjelder DNMs dåpsteologi, spesielt med henblikk på kirkesamfunnets dåpspraksis i forhold til dem som allerede er døpt som barn. Også om denne saken vil gruppen se det ønskelig at samtalen kan føres videre med sikte på gjensidig større forståelse.

8: Det som her er nevnt gjør det foreløpig vanskelig å utveksle prester/pastorer til permanent tjeneste i hverandres kirkesamfunn. Imidlertid ser vi gjerne at man kan bli invitert til å forkynne i det annet kirkesamfunn, dersom lokale forhold ligger til rette for det.

9: Også på andre måter er det ønskelig at det etableres kontakt mellom ansatte og menigheter i våre kirkesamfunn. Vår gruppe vil ikke legge føringer for dette, men overlate vurderingen til lokale menigheter og råd. På nasjonalt plan vil vi begge fortsette samarbeidet i Norges Kristne Råd.

10: Samtalegruppen sender denne rapport til de to kirkesamfunn til vurdering. Det forutsettes at de nødvendige beslutninger blir tatt i relevante organer. Vår hovedanbefaling er at begge kirker går inn i et aktivt lokal økumenisk engasjement samt en ytterligere avklaring av nattverds- og dåpsspørsmålet.

Drivkraften i vårt arbeid har vært Joh 17,21.

*Jeg ber om at de alle må være ett, liksom du, Far, er i meg og jeg i deg.
Slik skal de også være i oss, for at verden skal tro at du har sendt meg.*

Bispemøtet

Vedtak/uttalelser

Sak BM 10/2001 - Rapport fra læresamtaler med Misjonsforbundet

20.03.2001

Fra 1997 har det vært ført læresamtaler mellom Den norske kirke og Det norske misjonsforbund. Disse samtalene har i første omgang ikke hatt som mål å få til en avtale mellom kirkesamfunnene av samme type som for eksempel Porvoo-erklæringen. Det foreligger nå en rapport fra samtalene som har vært ført. Denne rapporten tar for seg viktige punkter der en står nær hverandre, og punkter der en har til dels stor uenighet.

Bispemøtet får rapporten til behandling. Den vil så siden bli behandlet av Kirkemøtet.

Bispemøtet vurderer om lærespørsmålene er saksvarende behandlet i rapporten og eventuelt hvilke praktiske konsekvenser den skal få med hensyn til utvikling av samarbeidet mellom Den norske kirke og Det Norske Misjonsforbund.

Vedtak:

1. Bispemøtet mener at rapporten gir en god beskrivelse av lærespørsmålene i de to kirker. Rapporten peker på viktige lærespørsmål de to kirkene står sammen om, men konsentrerer seg om de punktene hvor kirkene lærer forskjellig: skriftforståelse, menneskesyn og trosforståelse, dåpen, nattverd, kirkesyn og embetssyn, gudstjeneste og menighetsliv.

Bispemøtet anbefaler at det lages en kortversjon av denne rapporten, som kan legges til grunn for studiearbeid i menighetene.

2. Til tross for at rapporten vitner om en vilje til å forstå hverandres standpunkter må Bispemøtet konstatere at det er en smertefull avstand på viktige punkter.

Bispemøtet merker seg Det Norske Misjonsforbunds kritikk av dåpspraksis og kirkeordning i Den norske kirke, uroen over skriftsynet og opplevelsen av at navnet Den norske kirke virker diskriminerende. Når en i Den norske kirke ikke kan gå inn for å ha fullt kirkefelleskap med Det Norske Misjonsforbund, skyldes det primært synet på dåp og nattverd.

For Den norske kirke er en praksis med gjendåp uakseptabel, fordi den i sin konsekvens underkjenner barnedåpen som rett dåp.

Dette umuliggjør også utlån av kirker til gjendåp.

Bispemøtet slutter seg til rapportens konklusjon om at det foreløpig er "vanskelig å utveksle prester/pastorer til permanent tjeneste i hverandres kirkesamfunn".

3. Bispemøtet vil anmode Mellomkirkelig råd om å nedsette en arbeidsgruppe som kan utnytte det materiale og de konklusjoner rapporten gir. En slik arbeidsgruppe bør tilrettelegge samarbeidsrelasjonene mellom kirkene. Samtidig bør enhetstematikken tydeliggjøres, ved at

hindringene for kirkeenhet og premissene for nærmere samarbeid avklares.

4. Bispemøtet vil slutte seg til at det fortsatt bygges ut kontakt mellom ansatte og menigheter i de to kirkesamfunn, og at en inviterer talere fra det annet kirkesamfunn når forholdene ligger til rette for det.

I den atmosfære av fortrolighet som hersker mellom ledere fra de to kirkene, er det mulig å arbeide videre med de læreforskjeller som nå skiller de to kirkene.

Tips en bekjent:

Send til følgende e-post adr.:

Ditt navn:

Melding til mottaker:

Send nyhet

[Tilbake](#)

- a) "for at verden skal tro"
- b) Referat frå Bispemøtet 16. – 21. mars

Det økumeniske nybrottsarbeidet som denne rapporten vitnar om, fører tilhøvet mellom dei to kyrkjesamfunna fleire steg vidare og lokaliserer ei rekke viktige problemfelt. Rapporten gjev også ei grundig avklaring på mange av desse problemfelta.

Samstundes ser TN at viktige spørsmål treng vidare handsaming:

- Spørsmålet om gjendåp er eit stadig viktigare tema i vår norske økumeniske røyndom. Difor er det ikkje berre tilhøvet mellom DNM og Dnk som vert tangert ved dette spørsmålet, men heile samvirket mellom tradisjonelle kyrkjesamfunn og nyare kyrkjer/kyrkjelydar med eit baptistisk dåpssyn.
- Synet på nattverden er ikkje tilstrekkeleg avklara.
- TN peiker også på at samtalar kring einskapstematikk med fordel kan fortsetje.
- TN vil også peike på skilnaden i representativitet mellom eit kyrkjesamfunn som Dnk og eit kongresjonalistisk forbund som DNM. På bakgrunn av dette vil TN tilrå at eventuelle teologiske samtalar i framtida i sterkare grad tek utgangspunkt i avtalar som har brei økumenisk tilslutning, som t.d. Lima-dokumentet "Dåp, nattverd og embete" og Leuenbergkonkordien.
- Spørsmålet om korleis kyrkjene fylgjer opp skyldnaden knytta til dåpsopplæring.

I framtidige mandat til slike samtalegrupper bør ein snevre inn problemstillingane slik at ikkje mandatet vert for stort.

Vedtak:

- 1) *TN takkar Samtalegruppa mellom Misjonsforbundet og Den norske kyrkja for godt utført arbeid. Rapporten yter til avklaring på mange viktige teologiske spørsmål.*
- 2) *TN peiker på at sentrale spørsmål som dåp/gjendåp og nattverd vantar ytterlegare avklaring.*
- 3) *Rapporten kan tene som utgangspunkt for studiearbeid på lokalt og regionalt nivå. Det er naturleg å peike på der kor det allereie er etablert kontakt og samarbeid mellom DNM og Dnk på lokalt nivå. På bispedømmenivå kan økumeniske komitéar vere stad for eit slikt arbeid.*
- 4) *TN tilrår at fagteologiske drøftingar mellom representantar frå Dnk og DNM på nasjonalt nivå tek ein pause.*
- 5) *TN ber om at MKR orienterer Kyrkjemøtet 2001 om rapporten og om vedtaket MKR kjem til å fatte i saka.*

